

Bruselis, 2025 m. vasario 28 d.
(OR. en)

6646/25

Tarpinstitucinė byla:
2025/0035(NLE)

RECH 71
ATO 7
COMPET 102

PASIŪLYMAS

nuo:	Europos Komisijos generalinės sekretorės, kurios vardu pasirašo direktorė Martine DEPREZ
gavimo data:	2025 m. vasario 28 d.
kam:	Europos Sąjungos Tarybos generalinei sekretorei Thérèse BLANCHET
Komisijos dok. Nr.:	COM(2025) 60 final
Dalykas:	Pasiūlymas TARYBOS REGLAMENTAS kuriuo sukurama 2026–2027 m. laikotarpio Europos atominės energijos bendrijos mokslinių tyrimų ir mokymo programa, papildanti bendrąją mokslinių tyrimų ir inovacijų programą „Europos horizontas“, ir panaikinamas Tarybos reglamentas (Euratomas) 2021/765

Delegacijoms pridedamas dokumentas COM(2025) 60 final.

Priedama: COM(2025) 60 final

EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2025 02 28
COM(2025) 60 final

2025/0035 (NLE)

Pasiūlymas

TARYBOS REGLAMENTAS

kuriuo sukurama 2026–2027 m. laikotarpio Europos atominės energijos bendrijos mokslinių tyrimų ir mokymo programa, papildanti bendrąją mokslinių tyrimų ir inovacijų programą „Europos horizontas“, ir panaikinamas Tarybos reglamentas (Euratomas) 2021/765

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

• Pasiūlymo pagrindimas ir tikslai

Šiuo pasiūlymu dėl 2026–2027 m. Euratomo mokslinių tyrimų ir mokymo programos (toliau – Programa) dabartinės 2021–2025 m. Euratomo mokslinių tyrimų ir mokymo programos (toliau – 2021–2025 m. programa)¹ galiojimas faktiškai pratęsiamas likusiems dvejiems² dabartinės daugiametės finansinės programos (DFP)³ metams.

Siūloma Programa, nors ir yra atskira, išlaiko daugumą ankstesnės programos ypatybių, įskaitant jos pagrindinę mokslinių tyrimų veiklą⁴. Priimant DFP jau buvo nustatytas 598 mln. EUR (dabartinėmis kainomis) Programos finansinis paketas. Pasiūlyme nustatomas tiesioginių ir netiesioginių veiksmų biudžetas, bendrieji ir konkretūs tikslai ir apibūdinamos paramos priemonės.

Komisija sieks įgyvendinti Programą daugiausia dėmesio skirdama toliau nurodytiems prioritetams.

- Saugos moksliniai tyrimai suteiks: i) priemonių ir gairių branduolinių elektrinių operatoriams ir saugos institucijoms, kad jie galėtų stebėti esamų branduolinių įrenginių saugą, ii) praktinės patirties ir sprendimų siekiant užtikrinti, kad būsimos branduolinės elektrinės, įskaitant mažus modulinius reaktorius, atitiktų saugos reikalavimus, ir iii) priemonių ir metodų saugos institucijoms, kad jos galėtų išbandyti naujus projektus ir palengvinti licencijų išdavimą. Šios srities mokslinių tyrimų projektų finansavimas bus labai selektyvus, nes didžioji dalis branduolių dalijimosi srities biudžeto bus panaudota bendrai finansuojamoms partnerystėms.
- Pagal Programą bus teikiamas papildomas finansavimas bendrai finansuojamoms Europos partnerystėms branduolių dalijimosi mokslinių tyrimų srityje (radiacinė sauga, radioaktyviųjų atliekų tvarkymas, branduolinės medžiagos), siekiant užtikrinti, kad jos galėtų prisitaikyti prie kintančios mokslinių tyrimų aplinkos ir įtraukti naujus suinteresuotuosius subjektus ir visas valstybes nares.
- Programa bus siekiama išlaikyti ES lyderystę branduolių sintezės mokslinių tyrimų srityje pradėdant bendrai programuojamą Europos partnerystę, subursiančią viešojo ir privačiojo sektorių suinteresuotuosius subjektus, siekiant pašalinti pirmosios branduolių sintezės jėgainės projektavimo ir statybos proceso kliūtis.
- Pagal Programą bus toliau remiami ilgalaikiai švietimo ir mokymo veiksmai, suteikiant studentams ir tyrėjams judumo galimybių ir prieigą prie infrastruktūros, o suinteresuotiesiems subjektams ir naudotojams – stabilumo ir nuspėjamumo.

¹ 2021 m. gegužės 10 d. Tarybos reglamentas (Euratomas) 2021/765, kuriuo sukuriamas 2021–2025 m. laikotarpio Europos atominės energijos bendrijos mokslinių tyrimų ir mokymo programa, papildanti bendrąją mokslinių tyrimų ir inovacijų programą „Europos horizontas“, ir panaikinamas Reglamentas (Euratomas) 2018/1563, (OL L 167I, 2021 5 12, p. 81, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/765/oj>).

² Euratomo programų trukmė yra trumpesnė nei kitų išlaidų programų pagal SESV, nes Euratomo sutarties 7 straipsnyje šių programų trukmė apribota iki 5 metų.

³ 2020 m. gruodžio 17 d. Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) 2020/2093, kuriuo nustatoma 2021–2027 m. daugiametė finansinė programa, (OL L 433I, 2020 12 22, p. 11, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2093/oj>).

⁴ Ji, be kita ko, apima branduolinę saugą, saugumą, radioaktyviųjų atliekų ir panaudoto branduolinio kuro tvarkymą, radiacinę saugą ir branduolių sintezės energetiką.

Daugiausia dėmesio bus skiriama didesnei šių veiksmų, partnerysčių ir vykdomų bei naujų projektų sąveikai.

- Kadangi visame pasaulyje diegiama gerokai daugiau branduolių dalijimosi technologijų, pagal Programą toliau bus finansuojami moksliniai tyrimai, susiję su branduolinės saugos garantijų bei saugumo ir neplatavimo pastangų rėmimo metodų kūrimu.

Jei Europos lygmeniu nebus imtasi jokių veiksmų branduolinių mokslinių tyrimų srityje, tikėtina, kad tik didesnės valstybės narės turės pajėgumų toliau vykdyti nacionalines programas. Europos vidaus bendradarbiavimas greičiausiai vyktų tik tarp tų didesnių valstybių narių ir pagal dvišalius susitarimus. Mažesnės valstybės narės gali patirti mokslinę atskirtį ir prarasti ekspertines žinias. Programa siekiama įtraukti visas valstybes nares ir mokslinių tyrimų pastangas, kartu papildant ES bendrąją programą, pagal kurią remiami nebranduoliniai moksliniai tyrimai.

Komisija pasiūlymą rengti pradėjo konsultuodamasi su Euratomo Mokslo ir technikos komitetu, kaip reikalaujama pagal teisinį pagrindą⁵. Mokslo ir technikos komitetas pateikė nuomonę⁶, ir Komisija į ją atsižvelgė rengdama šį pasiūlymą.

- **Suderinamumas su toje pačioje politikos srityje galiojančiomis nuostatomis**

Programa bus tęsiama ankstesnės programos mokslinių tyrimų veikla. Ji dera su bendrąja mokslinių tyrimų ir inovacijų programa „Europos horizontas“⁷ branduolinių mokslinių tyrimų srityje ir ją papildo. Įgyvendinant Programą bus laikomasi programoje „Europos horizontas“ nustatytų dalyvavimo ir sklaidos taisyklių ir taikomos tos pačios priemonės, be kita ko, Europos partnerystės⁸. Nuostatomis dėl sinergijos⁹ taip pat užtikrinama, kad abi programos papildytų viena kitą.

- **Suderinamumas su kitomis Sąjungos politikos sritimis**

Pasiūlymas dera su ES politika, kuria siekiama didinti ES konkurencingumą, nes juo remiami pažangūs moksliniai tyrimai ir užtikrinamos tinkamos sąlygos moksliniams tyrimams bei naujų įgūdžių ugdymui.

Pagal Programą bus remiamos branduolinės saugos ir pagal Poveikio klimatui neutralizavimo pramonės aktą¹⁰ remiamų strateginių sričių mokslinių tyrimų iniciatyvos. Ja taip pat bus remiamos neseniai įsteigto Europos mažųjų modulinių reaktorių pramonės aljanso saugos iniciatyvos.

⁵ Taip pat žr. 2 skirsnio dalis „Teisinis pagrindas“ ir „Priemonės pasirinkimas“.

⁶ *Priorities for European nuclear research & training: An STC Opinion* (STC-2023-16 FINAL, 2023 10 20). https://research-and-innovation.ec.europa.eu/document/download/8908a4d4-ad88-465f-9c9b-bbbf0e7174cc_en?filename=priorities-for%20european-nuclear-research.pdf.

⁷ 2021 m. balandžio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/695, kuriuo sukuriamas bendroji mokslinių tyrimų ir inovacijų programa „Europos horizontas“, nustatomos su ja susijusios dalyvavimo ir sklaidos taisyklės ir panaikinami reglamentai (ES) Nr. 1290/2013 ir (ES) Nr. 1291/2013, (OL L 170, 2021 5 12, p. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/695/oj>).

⁸ Žr. šio pasiūlymo 9 ir 7 straipsnius bei 6 straipsnio 3 dalį ir Reglamento (ES) 2021/695 10 straipsnį ir III priedą.

⁹ Žr. šio pasiūlymo 10 straipsnio 2 dalį ir Reglamento (ES) 2021/695 15 straipsnį.

¹⁰ 2024 m. birželio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/1735 dėl priemonių sistemos Europos nulinio balanso technologijų gamybos ekosistemai stiprinti sukūrimo, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2018/1724, (OL L, 2024/1735, 2024 6 28, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1735/oj>).

Programa padės įgyvendinti Europos atominės energijos bendrijos steigimo sutarties (toliau – Sutartis) 7 skyrių dėl branduolinės saugos garantijų¹¹. Ji taip pat padės įgyvendinti ES saugumo darbotvarkes ir strategijas, nes pagal ją bus remiami branduolinio saugumo moksliniai tyrimai.

Pagal Programą finansuojamais moksliniais tyrimais bus remiamas Euratomo direktyvų dėl branduolinių įrenginių saugos¹², panaudoto branduolinio kuro ir radioaktyviųjų atliekų saugaus tvarkymo¹³ ir dėl radiacinės saugos¹⁴ įgyvendinimas.

Programa taip pat toliau bus remiamas Europos tarptautinio bendradarbiavimo branduolinės saugos srityje priemonės¹⁵ ir Kaimynystės, vystomojo ir tarptautinio bendradarbiavimo priemonės¹⁶ branduolinių ir radiologinių aspektų įgyvendinimas.

2. TEISINIS PAGRINDAS, SUBSIDIARUMO IR PROPORCINGUMO PRINCIPAI

• Teisinis pagrindas

Sutartyje nurodyta, kad Komisija atsako už branduolinių tyrimų skatinimą ir palengvinimą valstybėse narėse bei už jų papildymą, vykdydama Bendrijos mokslinių tyrimų ir mokymo programą (4 straipsnis). Tą programą, remdamasi Komisijos pasiūlymu, turi vieningai priimti Taryba (7 straipsnis).

Pagal Sutartį su Europos Parlamentu nesikonsultuojama, tačiau anksčiau rotacijos tvarka Tarybai pirmininkavusi valstybė narė paragino Parlamentą pateikti pastabų dėl siūlomų reglamentų, kuriais nustatomos Euratomo programos. Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas bus nuolat informuojamas, kaip to reikalaujama pagal teisinį pagrindą (7 straipsnis).

---

¹¹ Nuorodos į Sutartį yra nuorodos į jos konsoliduotą redakciją (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX:02016A/TXT-20240901>).

¹² 2009 m. birželio 25 d. Tarybos direktyva 2009/71/Euratomas, kuria nustatoma Bendrijos branduolinių įrenginių branduolinės saugos sistema, (OL L 172, 2009 7 2, p. 18, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2009/71/oj>).

¹³ 2011 m. liepos 19 d. Tarybos direktyva 2011/70/Euratomas, kuria nustatoma panaudoto branduolinio kuro ir radioaktyviųjų atliekų atsakingo ir saugaus tvarkymo Bendrijos sistema, (OL L 199, 2011 8 2, p. 48, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2011/70/oj>).

¹⁴ 2013 m. gruodžio 5 d. Tarybos direktyva 2013/59/Euratomas, kuria nustatomi pagrindiniai saugos standartai siekiant užtikrinti apsaugą nuo jonizuojančiosios spinduliuotės apšvitos keliamų pavojų ir panaikinamos direktyvos 89/618/Euratomas, 90/641/Euratomas, 96/29/Euratomas, 97/43/Euratomas ir 2003/122/Euratomas, (OL L 13, 2014 1 17, p. 1).

¹⁵ 2021 m. gegužės 27 d. Tarybos reglamentas (Euratomas) 2021/948, kuriuo nustatoma Europos atominės energijos bendrijos steigimo sutartimi pagrįsta Europos tarptautinio bendradarbiavimo branduolinės saugos srityje priemonė, kuria papildoma Kaimynystės, vystomojo ir tarptautinio bendradarbiavimo priemonė „Globali Europa“, ir panaikinamas Reglamentas (Euratomas) Nr. 237/2014, (OL L 209, 2021 6 14, p. 79, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2013/59/oj>).

¹⁶ 2021 m. birželio 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/947, kuriuo nustatoma Kaimynystės, vystomojo ir tarptautinio bendradarbiavimo priemonė „Globali Europa“, iš dalies keičiamas ir panaikinamas Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas Nr. 466/2014/ES ir panaikinamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2017/1601 ir Tarybos reglamentas (EB, Euratomas) Nr. 480/2009, (OL L 209, 2021 6 14, p. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/947/oj>).

- **Subsidiarumo principas (neišimtinės kompetencijos atveju)**

Programa padeda valstybėms narėms, nepriklausomai nuo jų nacionalinio pasirinkimo gaminti ar naudoti branduolių dalijimosi energiją, bendradarbiauti siekiant plėtoti branduolinio mokslo teikiamas galimybes ir mažinti riziką, susijusią su jonizuojančiosios spinduliuotės naudojimu įvairioms reikmėms.

Programa yra svarbi ne tik 12 valstybių narių, kurios eksploatuoja branduolines elektrines kaip savo nacionalinio energijos rūšių derinio priemonę, bet ir daugeliui kitų valstybių narių, eksploatuojančių reaktorius mokslinių tyrimų arba radioaktyviųjų izotopų gamybos tikslais. Iš tiesų, ji svarbi visoms ES šalims, naudojančioms radioaktyviuosius izotopus medicininiams tikslais. Visoms valstybėms narėms naudinga plėtoti kompetenciją branduolinės saugos ir saugaus radioaktyviųjų atliekų tvarkymo srityse ir ja dalytis.

Plėtoti branduolių sintezės energetiką, kuri reikalauja labai didelio masto mokslinių tyrimų, yra suinteresuotos visos ES valstybės narės. Galiausiai visos valstybės narės naudoja spinduliuotę medicinos, pramonės, žemės ūkio, aplinkosaugos ir saugumo srityse arba gauna iš jos naudos. Įvairiose Euratomo direktyvose nustatytuose darniuosiuose standartuose aiškiai pabrėžiamas poreikis visoje ES laikytis vienodo požiūrio į techninius klausimus ir mokymą.

Branduolinis saugumas yra nacionalinė atsakomybė. Tačiau, siekiant stiprinti ES ir nacionalinio lygmens gebėjimus, Programos tiesioginiai veiksmai padeda spręsti kai kuriuos ES kylančius saugumo uždavinius ir pasaulinius šių uždavinių aspektus su ChBRB saugumu susijusios rizikos mažinimo, branduolinių ir radiologinių medžiagų aptikimo ir ekspertizės srityse, taip pat rengti tinkamus mokymus. Apsaugos priemonės priklauso išimtinai Euratomo bendrijos kompetencijai, o nuolatinė techninė parama, moksliniai tyrimai ir plėtra šioje srityje vykdant tiesioginius veiksmus yra labai svarbūs siekiant, kad Euratomo saugos garantijų sistema išliktų veiksminga ir efektyvi.

- **Proporcingumo principas**

Programoje numatyta priemonių, kuriomis remiami tyrėjai ir koordinuojamos valstybių narių mokslinių tyrimų pastangos, siekiant išvengti dubliavimosi, išlaikyti kritinę masę svarbiausiose srityse ir užtikrinti, kad viešosios lėšos būtų naudojamos kuo veiksmingiau. Tokios priemonės gali paskatinti papildomas viešąsias investicijas į mokslinius tyrimus ir inovacijas. Jų taip pat reikia kaip pagalbinių priemonių formuojant politiką ir siekiant ES politikos srityse keliamų tikslų. Siūlomomis priemonėmis neviršijama to, kas būtina Bendrijos tikslams pasiekti.

- **Priemonės pasirinkimas**

Ši programa, kaip ir ankstesnė programa, bus įgyvendinama Tarybos reglamentu. Juo nustatomos paramos gavėjų teisės ir pareigos, kurios privalomos visos ir yra tiesiogiai taikomos visose ES valstybėse narėse ir Programos asocijuotose šalyse. Tai taip pat atitinka kitų ES išlaidų programų rengimo būdą.

3. **EX POST VERTINIMO, KONSULTACIJŲ SU SUINTERESUOTOSIOMIS ŠALIMIS IR POVEIKIO VERTINIMO REZULTATAI**

- **Galiojančių teisės aktų vertinimas / tinkamumo patikrinimas**

Šis pasiūlymas grindžiamas 2014–2020 m. Euratomo mokslinių tyrimų ir mokymo programų¹⁷ *ex post* vertinimu¹⁸ ir 2021–2025 m. programos tarpiniu vertinimu¹⁹.

Ex post vertinime padaryta išvada, kad pagal 2014–2020 m. programą buvo stipriai remiama branduolinė sauga, saugumas bei radiacinė sauga ir ji padėjo užtikrinti, kad Europoje šiose srityse būtų laikomasi aukščiausių standartų. 2014–2020 m. programa taip pat prisidėjo prie ilgalaikio ES energetikos sistemos priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo, nes pagal ją buvo: i) teikiama žinių bazė ir sprendimai, skirti ilgalaikiam esamų branduolinių elektrinių eksploatavimui, ii) tobulinamos branduolių sintezės energijos plėtrai reikalingos žinios ir technologijos ir iii) kuriami pažangiųjų branduolinių sistemų saugos scenarijai. Programa taip pat padėjo išlaikyti ir toliau plėtoti esminius branduolinės srities įgūdžius veiksmingai valdant žinias ir užtikrinant plačią švietimo ir mokymo pasiūlą, ir pagal ją buvo nuolat remiama su branduoline sritimi susijusi politika. Programa buvo ypač naudinga mažesnėms valstybėms narėms, nes jos galėjo pasinaudoti masto ekonomija ir atvira prieiga prie JRC įrenginių. Branduolinės energijos nenaudojančios valstybės narės daugiausia dalyvavo radiacinės saugos, pritaikymo medicinos srityje ir radioaktyviųjų atliekų tvarkymo projektuose. Kai kurios iš jų taip pat dalyvavo branduolinės saugos ir branduolinės srities duomenų moksliniuose tyrimuose, kad išlaikytų svarbias kompetencijas tose srityse.

Atlikus *ex post* vertinimą, 2021–2025 m. programos tarpiniu vertinimu patvirtinama, kad ji tebėra aktuali ir kad ja reikšmingai prisidedama prie saugaus ir patikimo branduolinių technologijų naudojimo vykdant įvairius tiesioginius ir netiesioginius mokslinių tyrimų srities veiksmus.

Atlikus vertinimą padaryta išvada, kad išlaikius tokią pačią Programos taikymo sritį ir branduolių dalijimosi moksliniams tyrimams skirtą biudžetą, kaip 2021–2025 m. programoje, būtų užtikrintas mokslinių tyrimų tęstinumas siekiant, kad Europoje būtų galima saugiai eksploatuoti esamas branduolines elektrines ir atlikti naujų reaktorių technologijų saugos vertinimą. Tačiau šios srities mokslinių tyrimų projektų finansavimas bus labai selektyvus, nes didžioji dalis branduolių dalijimosi srities biudžeto bus panaudota bendrai finansuojamoms partnerystėms. Dabartinės finansavimo apimties ir lygio taip pat nepakaks, jei ES norės i) pasivyti tarptautinius konkurentus, ii) spręsti pagrindinius mažųjų modulinų

---

¹⁷ Nustatytų 2013 m. gruodžio 16 d. Tarybos reglamentu (Euratomas) Nr. 1314/2013 dėl Europos atominės energijos bendrijos mokslinių tyrimų ir mokymo programos (2014–2018 m.), kuria papildoma bendroji mokslinių tyrimų ir inovacijų programa „Horizontas 2020“, (OL L 347, 2013 12 20, p. 948, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1314/oj>) ir 2018 m. spalio 15 d. Tarybos reglamentu (Euratomas) 2018/1563 dėl Europos atominės energijos bendrijos mokslinių tyrimų ir mokymo programos (2019–2020 m.), kuria papildoma bendroji mokslinių tyrimų ir inovacijų programa „Horizontas 2020“, ir kuriuo panaikinamas Reglamentas (Euratomas) Nr. 1314/2013, (OL L 262, 2018 10 19, p. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1563/oj>).

¹⁸ Komisijos ataskaita Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „2014–2020 m. Euratomo mokslinių tyrimų ir mokymo programos *ex post* vertinimas“ (COM(2024) 549 final, 2024 11 28).

¹⁹ Komisijos ataskaita Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „2021–2025 m. Euratomo mokslinių tyrimų ir mokymo programos tarpinis vertinimas“ (COM(2025) NNN, 2025 MM DD).

reaktorių, pažangiųjų degalų ir kuro ciklų plėtojimo klausimus ir iii) iš esmės pagerinti savo branduolinės srities įgūdžius.

2026–2027 m. pagal Programą turėtų būti toliau teikiamas finansavimas šioms bendrai finansuojamoms Europos partnerystėms branduolių dalijimosi mokslinių tyrimų srityje: PIANOFORTE (radiacinės saugos), EURAD-2 (radioaktyviųjų atliekų tvarkymo) ir „Connect-NM“ (branduolinių medžiagų). Šios partnerystės yra ilgalaikių tyrėjų bendruomenės, suinteresuotųjų subjektų ir valstybių narių pastangų siekti pažangos, kartu įgyvendinant bendrą mokslinių tyrimų darbotvarkę, ir spręsti pagrindinius uždavinius visose susijusiose srityse rezultatas. Nors mokslinė pažanga jau padaryta, Komisija sieks toliau gerinti partnerysčių organizavimą ir veikimą, siekdama užtikrinti, kad pagal Euratomo programą finansuojami moksliniai tyrimai išliktų aktualūs visiems ES piliečiams ir kad jais būtų sprendžiami aktualiausi uždaviniai radiacinės saugos, radioaktyviųjų atliekų tvarkymo ir branduolinių medžiagų srityse. Komisija ypatingą dėmesį skirs partnerystėms, kad būtų sistemingai ir tvariai atsižvelgiama į įvairių suinteresuotųjų subjektų ir valstybių narių ilgalaikes perspektyvas.

Euratomo finansuojamų branduolių sintezės mokslinių tyrimų rezultatai yra įspūdingi, tačiau jų nepakanka, kad branduolių sintezės energija būtų laiku pateikta rinkai siekiant remti ES pastangas mažinti priklausomybę nuo iškastinio kuro ir didinti konkurencingumą. Būtina nustatyti svarbiausias problemas ir riziką, susijusias su branduolių sintezės jėgainės statyba, kuri turėtų paskatinti Euratomo finansuojamus mokslinius tyrimus dabar ir artimiausiais metais, remiantis ankstesnėmis ir vykdomomis ES vadovaujamomis iniciatyvomis, visų pirma ITER. Pirmasis žingsnis buvo 2024 m. įsteigti Komisijos branduolių sintezės ekspertų grupę²⁰, kuri, kaip ir ankstesnis Konsultacinis komitetas branduolių sintezės klausimais²¹, suburtų valstybes nares į patariamąjį organą, padedantį valdyti, koordinuoti ir derinti su branduolių sinteze susijusias iniciatyvas Sąjungoje.

Programa turi būti plėtojama taip, kad būtų šalinamos technologinės kliūtys, kurioms reikia skirti daugiau dėmesio ir investicijų, kartu įtraukiant daugiau privačiojo finansavimo ir išnaudojant pramonės sektoriaus patirtį, ir stiprinant tarptautinį bendradarbiavimą su patikimais partneriais, kai yra akivaizdžios pridėtinės vertės Europos Sąjungai. Komisija jau pradėjo rengti bendrai programuojamą šios srities Europos partnerystę, į kurią bus suburti viešojo ir privačiojo sektorių suinteresuotieji subjektai. 2026–2027 m. atliksimais veiksmais bus sudarytos sąlygos šiai tarpinėmis reikšmėmis grindžiamai partnerystei ir papildomiems inovacijų veiksams. Nauja tokio pobūdžio partnerystė taip pat reiškia, kad reikia persvarstyti „EUROfusion“, kuri atliks svarbų vaidmenį plėtojant branduolių sintezės mokslo pagrindus, vaidmenį ir veiklą. Daugiau informacijos bus pateikta šiuo metu rengiamame Komunikate dėl būsimos Sąjungos branduolių sintezės strategijos.

Atlikus vertinimą padaryta išvada, kad JRC yra naudingas Euratomo bendrijai ir daugeliui išorės suinteresuotųjų subjektų, nes teikia labai aktualias analizes ir tyrimus, susijusius su įvairiausia veikla – nuo branduolinės saugos iki saugumo ir saugos garantijų. Manoma, kad Europos branduoliniam sektoriui yra labai svarbi branduolinių atliekų apdorojimo, mažinimo ir perdirbimo būdų arba jų savybių ir būklės kaitos vertinimo būdų analizė. Teikdamas branduolinės srities duomenis, matavimus ir etalonines medžiagas, JRC iš esmės prisidedo prie dabartinių sistemų ir būsimų technologijų, tokių kaip mažieji moduliniai reaktoriai,

²⁰ Komisijos ekspertų grupė E03929.

²¹ 1980 m. gruodžio 16 d. Tarybos sprendimas, įsteigiantis branduolių sintezės programos konsultacinį komitetą, (nepaskelbtas Oficialiajame leidinyje).

saugos ir saugumo vertinimo. Saugos garantijų ir neplatavimo srityje JRC ekspertinės žinios ir moksliniai tyrimai įnešė vertingą indėlį tiek Europos, tiek tarptautiniu lygmeniu, be kita ko, įgyvendinant Komisijos programą, kuria siekiama paremti Tarptautinę atominės energijos agentūrą (TATENA).

Su energijos gamyba nesusiję JRC projektai yra vienodai svarbūs ir padeda siekti ES politikos tikslų medicinos ir kosmoso srityse. Pagal tiesioginius veiksmus vykdomų mokslinių tyrimų rezultatai nuolat ir iš esmės prisideda prie saugaus ir patikimo branduolinių technologijų naudojimo. JRC švietimo ir mokymo veikla suteikė didelės pridėtinės vertės ES valstybėms narėms ir gerokai viršijo nacionalinio lygmens pajėgumus. JRC tiesioginiai veiksmai švietimo ir mokymo srityje, taip pat prieiga prie jo branduolinių įrenginių papildė valstybių narių pajėgumus ir sukuria didelę pridėtinę vertę ES lygmeniu bei prisideda prie nepriklausomų mokslinių tyrimų Euratomo bendrijoje. JRC tiesioginiais veiksmais taip pat remiamas ES branduolinės saugos, radioaktyviųjų atliekų tvarkymo, radiacinės saugos, branduolinės saugos garantijų ir neplatavimo iniciatyvų politikos įgyvendinimas ir stebėseną.

Įgyvendindamas savo branduolinės veiklos strategiją ir laikydamasis tarpinio vertinimo rekomendacijų, JRC daugiausia dėmesio skirs savo branduolinės infrastruktūros naudojimo optimizavimui ir tvaraus jos veikimo užtikrinimui. JRC tęsia naujo pastato (*Wing M*) statybą Karlsruhėje ir siekia, kad eksperimentinė veikla naudojant radioaktyvias medžiagas būtų sutelkta dviejose vietose (Karlsruhėje ir Gelyje). Savo darbo programoje taikydamas naują portfelio metodą, JRC toliau gerins įvairių mokslinių tyrimų sričių sinergiją, kuo geriau išnaudodamas tiek branduolinę, tiek nebranduolinę veiklą. JRC taip pat gerins savo prognozavimo pajėgumus ir geriau išnaudos savo dabartinius gebėjimus analizuoti tendencijas ir apibrėžti savo branduolinius mokslinius tyrimus. Jis taip pat suteiks valstybėms narėms naudingų mokslinių žinių, kad jos galėtų parengti nacionalines radioaktyviųjų atliekų tvarkymo strategijas, ir padės joms dalytis patirtimi ir gerąja praktika. Branduolinės kompetencijos srityje JRC ne tik toliau rengs specializuotus mokymus, bet ir toliau kurs metodikas, skirtas padėti valstybėms narėms vertinti ir stebėti žmogiškųjų išteklių poreikius branduoliniame sektoriuje pasitelkiant Europos žmogiškųjų išteklių branduolinės energetikos srityje stebėjimo centrą.

- **Konsultacijos su suinteresuotosiomis šalimis**

2024 m. kovo–gegužės mėn. Komisija paskelbė bendrą kvietimą teikti informaciją ir surengė viešas konsultacijas dėl 2021–2025 m. programos tarpinio vertinimo ir šio pasiūlymo rengimo²². Tos konsultacijos suteikė vertingų įžvalgų apie programos veiksmingumą ir išryškino pagrindines tobulintinas sritis. Jos atskleidė, kad suinteresuotieji subjektai aktyviai dalyvauja Euratomo finansuojamuose projektuose, ir per jas buvo nustatyta programos nauda ir jos įgyvendinimo sunkumai. Išsamesnė informacija pateikta Komisijos tarnybų darbinio dokumento dėl tarpinio vertinimo V priede.

- **Tiriamųjų duomenų rinkimas ir naudojimas**

Atlikdama tarpinį vertinimą ir rengdama šį pasiūlymą Komisija surengė keletą susitikimų su suinteresuotaisiais subjektais, surinko informaciją iš toliau nurodytų šaltinių ir rėmėsi jų praktine patirtimi:

²² https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/14180-Euratom-research-and-training-programme-for-2026-2027_lt

- Euratomo mokslo ir technikos komiteto nuomonė dėl Europos branduolinių mokslinių tyrimų ir mokymo prioritetų²³;
- nepriklausoma ekspertų grupės ataskaita, skirta JRC tiesioginiams veiksams, kuriais remiamas 2021–2025 m. programos tarpinis vertinimas, įvertinti²⁴;
- atskirų ekspertų parengtos nepriklausomos netiesioginių veiksmų ataskaitos, kurios yra 2021–2025 m. programos tarpinio vertinimo dalis²⁵;
- Branduolių sintezės energetikos vystymo bendrosios įmonės (F4E BI) tarpinis vertinimas²⁶;
- 2024 m. kovo 14 d. Europos aukšto lygio apskritojo stalo diskusijos branduolių sintezės inovacijų skatinimo klausimais²⁷;
- 2024 m. balandžio 23 d. ES branduolių sintezės energijos planas²⁸;
- suinteresuotųjų subjektų susitikimo „Euratomo vykdomi moksliniai tyrimai ir galimybės Europai“²⁹ rezultatai.

• **Poveikio vertinimas**

Šis pasiūlymas grindžiamas 2021–2025 m. programos tarpiniu vertinimu, kuriame nurodyti tos programos laimėjimai ir pasiūlyti patobulinimai, kurie yra aktualūs ir 2026–2027 m.

Kadangi Euratomo programa apima 5 metus (o ne 7 metus kaip daugumos DFP išlaidų programų atveju) ir pasiūlymas neturi jokio naujo finansinio poveikio, nuspręsta rengiant pasiūlymą kaip įrodymų bazę naudoti tarpinį vertinimą, užuot atlikus *ex ante* poveikio vertinimą. Laikytasi nuomonės, kad tarpinis vertinimas atitinka Finansinio reglamento reikalavimus dėl *ex ante* vertinimo, nes jis yra pakankamai naujas, o siūlomose programose bus išlaikyti pagrindiniai ankstesnės programos elementai.

Taip pat buvo pasinaudota tomis 2021–2025 m. programos³⁰ *ex ante* poveikio vertinimo išvadomis, kurios vis dar yra aktualios.

• **Reglamentavimo tinkamumas ir supaprastinimas**

Kaip ir ankstesnė programa, naujoji programa bus įgyvendinama taikant programoje „Europos horizontas“ nustatytas priemones ir dalyvavimo bei sklaidos taisykles. Programoje „Europos

²³ STC-2023-16 FINAL, 2023 10 20.

²⁴ COM(2025) NNN.

²⁵ Ten pat.

²⁶ 2021 m. vasario 22 d. Tarybos sprendimo (Euratomas) 2021/281, kuriuo iš dalies keičiamas Sprendimas 2007/198/Euratomas, įsteigiantis Europos ITER įgyvendinimo ir branduolių sintezės energetikos vystymo bendrąją įmonę ir suteikiantis jai lengvatas, įgyvendinimo tarpinis vertinimas (COM(2025) NNN, 2025 MM DD).

²⁷ European Commission: Directorate-General for Research and Innovation, Capisani, L., Camus, C. and Papadopoulou, M., *Fostering fusion innovation – High-Level European Round Table*, Capisani, L.(editor), Camus, C.(editor) and Papadopoulou, M.(editor), Publications Office of the European Union, 2024, <https://data.europa.eu/doi/10.2777/621539>.

²⁸ ES branduolių sintezės energetikos planas: https://energy.ec.europa.eu/events/eu-blueprint-fusion-energy-2024-04-23_en

²⁹ European Commission: Directorate-General for Research and Innovation, Rossetti di Valdalbero, D. and Janatkova, K., *Euratom research in action and opportunities for Europe – EU strategic autonomy and the future energy systems – EU Small Modular Reactors (SMRs) Declaration*, Publications Office of the European Union, 2023, <https://data.europa.eu/doi/10.2777/911262>.

³⁰ SWD(2018) 307 final.

horizontas“ jau nustatytos supaprastinimo priemonės taip pat bus taikomos Programos pareiškėjams ir paramos gavėjams. Taigi programos „Europos horizontas“ tarpinis vertinimas gali padėti dar labiau supaprastinti Euratomo programą. Viešų konsultacijų dėl 2021–2025 m. programos tarpinio vertinimo rezultatai rodo, kad iki šiol įgyvendintos priemonės, pavyzdžiui, paprastesnės audito taisyklės ir paramos gavėjo įprastos apskaitos praktikos pripažinimas, sumažino administracinę naštą ir kad supaprastinimo procesas turėtų būti tęsiamas. Išlaikomas bendras tiesioginių ir netiesioginių veiksmų tikslų sąrašas, kuriuo dar labiau supaprastinta Programos struktūra ir vertinimas. Tikėtinas supaprastinimo ir mažesnės administracinės naštos poveikis išsamiau išanalizuoti tarpiniame vertinime.

- **Pagrindinės teisės**

Siūlomame reglamente laikomasi pagrindinių teisių ir principų, pripažintų Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje. Siūlomo reglamento 21 konstatuojamąja dalimi užtikrinama, kad Programos veiksmai taip pat atitiktų Chartiją.

4. POVEIKIS BIUDŽETUI

Šio pasiūlymo biudžetas nurodytas dabartinėmis kainomis. Finansinėje pažymoje, pridedamoje prie pasiūlymo, nurodomas poveikis biudžetui ir žmogiškiesiems bei administraciniais ištekliams. Šis poveikis buvo žinomas nuo tada, kai susitarta dėl Euratomo programų finansinio paketo 2021–2027 m. DFP.

5. KITI ELEMENTAI

- **Įgyvendinimo planai ir stebėseną, vertinimas ir ataskaitų teikimo tvarka**

Komisija įgyvendins Programą taikydama tiesioginį valdymą ir netiesioginį Europos partnerysčių atliekamą valdymą (žr. pasiūlymo 6 straipsnio 1 dalį).

Programos įgyvendinimo stebėsenos, vertinimo ir ataskaitų teikimo tvarka bus grindžiama ankstesnės programos įgyvendinimo stebėsenos, vertinimo ir ataskaitų teikimo tvarka. Siekiant įvertinti praktinį programos poveikį, galutinis vertinimas bus atliktas per ketverius metus po jos užbaigimo. Bus atliktas bendras tiesioginių ir netiesioginių veiksmų galutinis vertinimas.

- **Išsamus konkrečių pasiūlymo nuostatų paaiškinimas**

I skyriuje išdėstytos bendrosios siūlomo reglamento nuostatos. Į jį įtraukti straipsniai dėl dalyko, apibrėžčių, Programos tikslų, biudžeto, trečiųjų valstybių prisijungimo prie Programos, įgyvendinimo ir finansavimo formų, Europos partnerysčių, atvirojo mokslo, reikalavimus atitinkančių veiksmų ir dalyvavimo taisyklių, taip pat sudėtinio, alternatyviojo ir derinamojo finansavimo.

Vieninteliai pakeitimai, palyginti su Reglamente (Euratomas) 2021/765 I skyriumi, yra tie, kurių reikia siekiant atnaujinti tekstą atsižvelgiant į naują Programos įgyvendinimo laikotarpį, atnaujinti finansinį paketą ir panaikinti taikymo atgaline data nuostatas, nes šis reglamentas turėtų įsigaliooti iki Programos įgyvendinimo pradžios.

II skyriuje („Programavimas, stebėseną, vertinimas ir kontrolė“) pateikiamos nuostatos dėl darbo programų, stebėsenos ir ataskaitų teikimo, informavimo, komunikacijos, viešinimo, sklaidos ir išnaudojimo, vertinimo, audito, komiteto procedūros ir ES finansinių interesų

apsaugos. Jame nesiūloma jokių pakeitimų, išskyrus reikalavimo atlikti tarpinį vertinimą panaikinimą ir atitinkamą 14 straipsnio pertvarkymą.

Siūloma tik šiek tiek atnaujinti III skyrių („Pereinamojo laikotarpio ir baigiamosios nuostatos“), be kita ko, panaikinti Reglamentą (Euratomas) 2021/765 ir atnaujinti pereinamojo laikotarpio nuostatas ir nuostatą dėl įsigaliojimo. Nuostatos dėl taikymo atgaline data nebereikalingos ir buvo išbrauktos.

Bus padaryti tik du programos veiklos pakeitimai (I priedas). Pirma, įtraukta nuostata, kuria siekiama užtikrinti Europos partnerysčių ir kitų vykdomų veiksmų, kuriems gali reikėti papildomų lėšų, finansavimo tęstinumą³¹. Ta nuostata leis Komisijai pagal darbo programą toliau finansuoti pagal 2021–2025 m. programą skiriamas dotacijas ir taip faktiškai bus apimti septyneri 2021–2027 m. DFP metai.

Antrasis I priedo pakeitimas yra c skirsnyje dėl branduolių sintezės mokslinių tyrimų, kuriame numatytas ne tik bendrai finansuojamai Europos partnerystei skiriamas finansavimas, bet ir šios srities mokslinių tyrimų finansavimas. Atsižvelgiant į tarpinio vertinimo išvadas, tuo papildomu finansavimu bus remiami veiksmai, kuriais šalinamos pagrindinės branduolių sintezės plėtros kliūtys, ir bus įtrauktas privatusis sektorius. Parama bus teikiama paskelbus kvietimus teikti pasiūlymus.

---

³¹ Į 2019–2020 m. Euratomo programą (kuria pratęsta 2014–2018 m. programa) įtraukta panaši nuostata. Žr. 2018 m. spalio 15 d. Tarybos reglamento (Euratomas) 2018/1563 dėl Europos atominės energijos bendrijos mokslinių tyrimų ir mokymo programos (2019–2020 m.), kuria papildoma bendroji mokslinių tyrimų ir inovacijų programa „Horizontas 2020“, ir kuriuo panaikinamas Reglamentas (Euratomas) Nr. 1314/2013, (OL L 262, 2018 10 19, p. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1563/oj>) I priedo skirsnio „Programos tikslams įgyvendinti būtina veikla“ poskirsnio „Netiesioginiai veiksmai“ i punktą „Europos branduolių sintezės programa“.

Pasiūlymas

TARYBOS REGLAMENTAS

kuriuo sukurama 2026–2027 m. laikotarpio Europos atominės energijos bendrijos mokslinių tyrimų ir mokymo programa, papildanti bendrąją mokslinių tyrimų ir inovacijų programą „Europos horizontas“, ir panaikinamas Tarybos reglamentas (Euratomas) 2021/765

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Europos atominės energijos bendrijos steigimo sutartį, ypač į jos 7 straipsnio pirmą pastraipą,

atsižvelgdama į Europos Komisijos pasiūlymą,

pasikonsultavusi su Mokslo ir technikos komitetu,

kadangi:

- (1) Europos atominės energijos bendrija (toliau – Bendrija) siekia pakelti gyvenimo lygį valstybėse narėse – skatina jose vykdyti branduolinius mokslinius tyrimus, sudaro jiems palankesnes sąlygas ir juos papildo vykdoma Bendrijos mokslinių tyrimų ir mokymo programa;
- (2) branduoliniai moksliniai tyrimai gali prisidėti prie socialinės gerovės, ekonominio klestėjimo ir aplinkos tvarumo gerinant branduolinę saugą, saugumą bei radiacinę saugą. Radiacinės saugos moksliniai tyrimai padėjo patobulinti medicinos technologijas, kurios naudingos daugeliui piliečių, ir tie moksliniai tyrimai gali prisidėti prie patobulinimų kituose sektoriuose, pavyzdžiui, pramonės, žemės ūkio, aplinkos ir saugumo sektoriuose;
- (3) visapusiškai gerbiant valstybių narių teisę spręsti dėl savo energijos rūšių derinio, pagal šiuo reglamentu sukurta programą vykdomų mokslinių tyrimų rezultatai potencialiai galėtų prisidėti prie neutralaus poveikio klimatui energijos sistemos laikantis saugos, efektyvumo ir saugumo principų;
- (4) siekiant užtikrinti branduolinių mokslinių tyrimų tęstinumą Bendrijos lygmeniu, būtina sukurti Bendrijos mokslinių tyrimų ir mokymo programą laikotarpiui nuo 2026 m. sausio 1 d. iki 2027 m. gruodžio 31 d. (toliau – Euratomo programa), kad jos trukmė būtų suderinta su Tarybos reglamente (ES, Euratomas) 2020/2093¹ nustatytos 2021–2027 m. daugiametės finansinės programos trukme. Pagal Euratomo programą turėtų būti tęsiama pagrindinė ankstesnės programos mokslinių tyrimų veikla siekiant tų pačių tikslų ir taikant tą patį įgyvendinimo metodą;

---

¹ 2020 m. gruodžio 17 d. Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) 2020/2093, kuriuo nustatoma 2021–2027 m. daugiametė finansinė programa, (OL L 433I, 2020 12 22, p. 11, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2093/oj>) I priedo skirsnio „Programos tikslams įgyvendinti būtina veikla“ poskirsnio „Netiesioginiai veiksmai“ i punktą „Europos branduolių sintezės programa“.

- (5) Komisijos ataskaitoje dėl 2021–2025 m. Euratomo mokslinių tyrimų ir mokymo programos² tarpinio vertinimo pabrėžtas skirtingų Euratomo programos elementų aktualumas. Tie elementai, be kita ko, yra: i) įvairūs mokslinių tyrimų srities veiksmai, kuriais prisidedama prie branduolinės saugos, saugumo ir saugos garantijų, radiacinės saugos ir naudojimo su energijos gamyba nesusijusioms reikmėms, ii) branduolių dalijimosi mokslinių tyrimų ES pridėtinė vertė, iii) parama suinteresuotiesiems subjektams gerinant saugą ir žinių bazę, kad būtų užtikrintas saugus ilgalaikis dabartinių branduolinių elektrinių eksploatavimas, iv) pažangiųjų branduolinių sistemų saugos, saugumo ir saugos garantijų scenarijų kūrimas, v) tolesnis branduolių sintezės mokslinių tyrimų plėtojimas gerinant valdymą ir vi) apibrėžti programos prioritetai ir nustatyti patikimesni bei realistiškesni planai. Ataskaitoje padaryta išvada, kad pratęsiant programą šie elementai turi būti išlaikyti;
- (6) Euratomo programa sumanyta ir parengta atsižvelgiant į poreikį sukurti kritinę remiamos veiklos masę. Tai turi būti pasiekta nustatant ribotą skaičių konkrečių tikslų, kuriais daugiausia dėmesio būtų skiriama saugiam branduolių dalijimosi panaudojimui su energijos gamyba susijusioms ir su energijos gamyba nesusijusioms reikmėms, būtinų ekspertinių žinių išsaugojimui ir plėtojimui, branduolių sintezės energetikos skatinimui ir Sąjungos bei jos valstybių narių politikos branduolinės saugos, branduolinės saugos garantijų ir saugumo srityje rėmimui;
- (7) Euratomo programa yra labai svarbi Sąjungos pastangų toliau stiprinti pirmavimą technologijų srityje ir skatinti kompetenciją branduolinių mokslinių tyrimų bei inovacijų srityje dalis, užtikrinant aukščiausius saugos, saugumo, branduolinės saugos garantijų, radiacinės saugos, saugaus panaudoto branduolinio kuro ir radioaktyviųjų atliekų tvarkymo ir eksploatacijos nutraukimo standartus atominės energetikos srityje, vadovaujantis šiame reglamente nustatytais programos tikslais;
- (8) kadangi visos valstybės narės naudoja radioaktyvias medžiagas, svarbu užtikrinti atsakingą ir saugų panaudoto branduolinio kuro ir radioaktyviųjų atliekų tvarkymą, kaip reikalaujama Tarybos direktyva 2011/70/Euratomas³, kad ateities kartoms nebūtų užkrauta nepagrįsta našta. Įgyvendinant Euratomo programą turėtų toliau būti gerinamas ir remiamas darbas, susijęs su panaudoto branduolinio kuro ir radioaktyviųjų atliekų tvarkymo technologijų ir kompetencijos moksliniais tyrimais ir plėtra;
- (9) šio reglamento kontekste branduolių sintezės energijos moksliniai tyrimai vykdomi pagal Europos branduolių sintezės veiksmų gaires, kuriose nurodyti moksliniai tyrimai ir plėtra, kurių reikia norint sukurti pagrindą elektros energiją gaminančiai branduolių sintezės jėgainei, ir pagal Tarybos sprendimą 2007/198/Euratomas⁴. Artimiausiu–vidutinės trukmės laikotarpiu ypač svarbus žingsnis – pastatyti ir pradėti eksploatuoti ITER – o solidi branduolių sintezės programa turėtų papildyti su ITER susijusią

² Komisijos ataskaita Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „2021–2025 m. Euratomo mokslinių tyrimų ir mokymo programos tarpinis vertinimas“ (COM(2025) NNN, 2025 MM DD).

³ 2011 m. liepos 19 d. Tarybos direktyva 2011/70/Euratomas, kuria nustatoma panaudoto branduolinio kuro ir radioaktyviųjų atliekų atsakingo ir saugaus tvarkymo Bendrijos sistema, (OL L 199, 2011 8 2, p. 48, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2011/70/oj>).

⁴ 2007 m. kovo 27 d. Tarybos sprendimas 2007/198/Euratomas, įsteigiantis Europos ITER įgyvendinimo ir branduolių sintezės energetikos vystymo bendrąją įmonę ir suteikiantis jai lengvatą, (OL L 90, 2007 3 30, p. 58, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2007/198/oj>).

Europos veiklą, siekiant remti būsimas ITER operacijas ir pasirengimą eksploatuoti pirmąją branduolių sintezės jėgainę;

- (10) pagal Euratomo programą remiant branduolinius mokslinius tyrimus, ji turėtų padėti siekti bendrosios mokslinių tyrimų ir inovacijų programos „Europos horizontas“ (toliau – programa „Europos horizontas“), sukurtos Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2021/695⁵, tikslų ir turėtų sudaryti palankesnes sąlygas įgyvendinti strategiją „Europa 2030“ bei stiprinti Europos mokslinių tyrimų erdvę;
- (11) Euratomo programa turėtų būti siekiama sinergijos su programa „Europos horizontas“ ir kitomis Sąjungos programomis nuo jų parengimo ir strateginio planavimo iki projektų atrankos, administravimo, komunikacijos, rezultatų sklaidos ir jų išnaudojimo, stebėsenos, audito ir valdymo;
- (12) Euratomo programos veiksmai turėtų būti proporcingi, nedubliuoti ir neišstumti privačiojo sektoriaus finansavimo bei užtikrinti aiškią Europos pridėtinę vertę. Taip bus užtikrintas Euratomo programos veiksmų ir Sąjungos valstybės pagalbos taisyklių suderinamumas, išvengiant nepagrįstų konkurencijos iškraipymų vidaus rinkoje;
- (13) sprendimą, ar naudoti branduolinę energiją, priima kiekviena valstybė narė, tačiau taip pat pripažįstama, kad branduolinei energijai skirtingose valstybėse narėse tenka skirtingas vaidmuo. Euratomo programa taip pat padės skatinti visų suinteresuotųjų subjektų plataus masto diskusiją apie branduolinės energijos galimybes ir riziką;
- (14) siekiant patenkinti švietimo ir mokymo poreikius, pagal Euratomo programą turėtų būti siūloma parama skiriant finansinius įnašus, kad branduolinės srities tyrėjai galėtų vienodomis sąlygomis su kitų sričių tyrėjais pasinaudoti programa „Marie Skłodowskos-Curie veiksmai“;
- (15) šiame reglamente nustatomas viso Euratomo programos laikotarpio finansinis paketas, kuris Europos Parlamentui ir Tarybai metinės biudžeto procedūros metu turi būti svarbiausia orientacinė suma, kaip tai suprantama 2020 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento, Europos Sąjungos Tarybos ir Europos Komisijos tarpinstitucinio susitarimo dėl biudžetinės drausmės, bendradarbiavimo biudžeto klausimais ir patikimo finansų valdymo, taip pat dėl naujų nuosavų išteklių, įskaitant veiksmų gaires dėl naujų nuosavų išteklių nustatymo⁶, 18 punkte;
- (16) Euratomo programai taikomas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) 2024/2509⁷ (toliau – Finansinis reglamentas). Finansiniame reglamente nustatytos Sąjungos biudžeto vykdymo taisyklės, įskaitant taisykles, susijusias su dotacijomis, apdovanojimais, viešaisiais pirkimais, netiesioginiu valdymu, finansinėmis priemonėmis, biudžeto garantijomis, finansine parama ir apmokėjimu išorės ekspertams. Remiantis Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (toliau – SESV)

⁵ 2021 m. balandžio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/695, kuriuo sukuriamas bendroji mokslinių tyrimų ir inovacijų programa „Europos horizontas“, nustatomos su ja susijusios dalyvavimo ir sklaidos taisyklės ir panaikinami reglamentai (ES) Nr. 1290/2013 ir (ES) Nr. 1291/2013, (OL L 170, 2021 5 12, p. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/695/oj>) I priedo skirsnio „Programos tikslams įgyvendinti būtina veikla“ poskirsnio „Netiesioginiai veiksmai“ i punktą „Europos branduolių sintezės programa“.

⁶ OL L 433I, 2020 12 22, p. 28, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinst/2020/1222/oj.

⁷ 2024 m. rugsėjo 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) 2024/2509 dėl Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų finansinių taisyklių (nauja redakcija) (OL L, 2024/2509, 2024 9 26, ELI: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj>).

322 straipsniu priimtos taisyklės apima ir bendrą Sąjungos biudžeto apsaugos sąlygų režimą;

- (17) finansavimo būdai ir įgyvendinimo metodai pagal šį reglamentą turėtų būti parenkami remiantis tuo, ar jais galima pasiekti konkrečius veiksmų tikslus ir užtikrinti rezultatus, visų pirma atsižvelgiant į kontrolės sąnaudas, administracinę naštą ir tikėtiną reikalavimų nesilaikymo riziką. Kai skiriamos dotacijos, turėtų būti numatyta galimybė naudotis fiksuotosiomis sumomis, fiksuotosiomis normomis ir fiksuotaisiais vieneto į kainiais;
- (18) ypač daug dėmesio turėtų būti skiriama tam, kad būtų užtikrintas tinkamas mažųjų ir vidutinių įmonių (toliau – MVĮ) ir apskritai privačiojo sektoriaus dalyvavimas. Taikant vertinimo ir stebėsenos priemones turėtų būti atliekamas MVĮ dalyvavimo kiekybinis ir kokybinis vertinimas;
- (19) laikantis Europos Sąjungos sutarties 2 ir 3 straipsnių ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 8 straipsnio, pagal Euratomo programą vykdoma veikla turėtų būti siekiama panaikinti lyčių nelygybę ir skatinti moterų bei vyrų lygybę mokslinių tyrimų ir inovacijų srityje. Lyčių aspektas turėtų būti integruojamas į mokslinių tyrimų ir inovacijų turinį ir į jį turėtų būti atsižvelgiama visais mokslinių tyrimų ciklo etapais;
- (20) siekiant stiprinti mokslo bei visuomenės ryšius ir padidinti visuomenės pasitikėjimą mokslu, Euratomo programoje pirmenybė turėtų būti teikiama sąmoningam piliečių ir pilietinės visuomenės įsitraukimui sprendžiant mokslinių tyrimų ir inovacijų klausimus, tuo tikslu propaguojant mokslinį švietimą, didinant mokslo žinių prieinamumą, rengiant atsakingas mokslinių tyrimų ir inovacijų darbotvarkes, kuriose atsižvelgiama į piliečius ir pilietinei visuomenei rūpimus klausimus bei lūkesčius, ir sudarant palankesnes sąlygas piliečių ir pilietinės visuomenės dalyvavimui veikloje pagal Euratomo programą;
- (21) imantis Euratomo programos taikymo sričiai priskiriamų veiksmų turėtų būti gerbiama pagrindinės teisės ir laikomasi principų, pripažįstamų visų pirma Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartija;
- (22) svarbu ir toliau sudaryti palankesnes sąlygas išnaudoti dalyvių sukurta intelektinę nuosavybę, kartu apsaugant kitų dalyvių ir Bendrijos teisėtus interesus pagal Europos atominės energijos bendrijos steigimo sutarties (toliau – Euratomo sutartis) II antraštinės dalies 2 skyrių;
- (23) siekdama užtikrinti kuo didesnę Euratomo finansavimo poveikį, Bendrija, kai tikslinga, gali apsvastyti galimybę sudaryti Europos partnerystes su viešojo ar privačiojo sektoriaus partneriais su sąlyga, kad palaikant partnerystės ryšius norimą poveikį galima pasiekti veiksmingiau negu tik Bendrijos lygmeniu, palyginti su kitomis Euratomo programos paramos formomis. Šiuo reglamentu turėtų būti užtikrinta, kad tokios partnerystės būtų grindžiamos aiškiu Europos partnerysčių gyvavimo ciklo požūriu ir kad joms būtų taikomas skaidrus atrankos ir sprendimų priėmimo procesas pagal Reglamento (ES) 2021/695 III priedą;
- (24) Euratomo programos tikslų taip pat turėtų būti galima siekti finansinėmis priemonėmis ir biudžeto garantijomis pagal SESV pagrįstas programas, jei veiksmai atitinka tokių programų tikslus ir taisykles;
- (25) siekiant užtikrinti, kad Euratomo programa būtų įgyvendinama kuo efektyviau ir visiems paramos gavėjams būtų taikoma nuosekli, išsami ir skaidri sistema, dalyvavimui Euratomo programoje ir mokslinių tyrimų rezultatų sklaidai turėtų būti taikomos atitinkamos Reglamento (ES) 2021/695 taisyklės su tam tikromis

adaptacijomis ar išimtimis. Euratomo programoje turėtų būti taikomos atitinkamos tame reglamente išdėstytos terminų apibrėžtys ir pagrindinės veiksmų rūšys;

- (26) paaiškėjo, kad pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1291/2013⁸ sukurtą programą „Horizontas 2020“ sukurtas ir Komisijos valdomas Dalyvių garantijų fondas yra svarbus apsaugos mechanizmas, kuris padeda mažinti su įsipareigojimų nevykdančių dalyvių mokėtinomis, bet negrąžinamomis sumomis susijusią riziką. Todėl reikėtų toliau taikyti šį apsaugos mechanizmą. Pagal Reglamentą (ES) 2021/695 sukurtas Savitarpio draudimo mechanizmas turėtų būti taikomas pagal šį reglamentą vykdomiems veiksams;
- (27) Jungtinis tyrimų centras (toliau – JRC) turėtų toliau padėti rengti Sąjungos bei valstybių narių politiką, visais politikos ciklo etapais atitinkamai teikdamas vartotojų interesus atitinkančius nepriklausomus mokslinius įrodymus ir techninę paramą. JRC tiesioginiai veiksmai turėtų būti įgyvendinami lanksčiai, veiksmingai ir skaidriai, atsižvelgiant į atitinkamus JRC naudotojų ir Sąjungos politikos sričių poreikius, visų pirma branduolinės saugos, branduolinės saugos garantijų ir saugumo srityse, ir užtikrinant Sąjungos finansinių interesų apsaugą. Remiantis 1994 m. balandžio 26 d. Tarybos išvadomis dėl JRC vaidmens, JRC turėtų toliau generuoti papildomus išteklius vykdydamas konkurencinę Sąjungos politikos rėmimo veiklą trečiųjų šalių užsakymu. JRC turėtų galėti dalyvauti netiesioginiuose veiksmuose, kai tai numatyta atitinkamoje darbo programoje;
- (28) pagal Finansinį reglamentą, Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES, Euratomas) Nr. 883/2013⁹, Tarybos reglamentus (EB, Euratomas) Nr. 2988/95¹⁰, (Euratomas, EB) Nr. 2185/96¹¹ ir (ES) 2017/1939¹² Sąjungos finansiniai interesai turi būti apsaugoti proporcingomis priemonėmis, įskaitant priemones, susijusias su pažeidimų, įskaitant sukčiavimą, prevencija, nustatymu, ištaisymu ir tyrimu, prarastų, neteisingai išmokėtų ar neteisingai panaudotų lėšų susigrąžinimu ir, kai tinkama, administracinių nuobaudų skyrimu. Visų pirma, vadovaujantis reglamentais

⁸ 2013 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1291/2013, kuriuo sukuriamas bendroji mokslinių tyrimų ir inovacijų programa „Horizontas 2020“ (2014–2020 m.) ir panaikinamas Sprendimas Nr. 1982/2006/EB, (OL L 347, 2013 12 20, p. 104, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1291/oj>) I priedo skirsnio „Programos tikslams įgyvendinti būtina veikla“ poskirsnio „Netiesioginiai veiksmai“ i punktą „Europos branduolių sintezės programa“.

⁹ 2013 m. rugsėjo 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 883/2013 dėl Europos kovos su sukčiavimu tarnybos (OLAF) atliekamų tyrimų ir kuriuo panaikinami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1073/1999 ir Tarybos reglamentas (Euratomas) Nr. 1074/1999 (OL L 248, 2013 9 18, p. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/883/oj>) I priedo skirsnio „Programos tikslams įgyvendinti būtina veikla“ poskirsnio „Netiesioginiai veiksmai“ i punktą „Europos branduolių sintezės programa“.

¹⁰ 1995 m. gruodžio 18 d. Tarybos reglamentas (EB, Euratomas) Nr. 2988/95 dėl Europos Bendrijų finansinių interesų apsaugos (OL L 312, 1995 12 23, p. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/1995/2988/oj>) I priedo skirsnio „Programos tikslams įgyvendinti būtina veikla“ poskirsnio „Netiesioginiai veiksmai“ i punktą „Europos branduolių sintezės programa“.

¹¹ 1996 m. lapkričio 11 d. Tarybos reglamentas (Euratomas, EB) Nr. 2185/96 dėl Komisijos atliekamų patikrinimų ir inspektavimų vietoje siekiant apsaugoti Europos Bendrijų finansinius interesus nuo sukčiavimo ir kitų pažeidimų (OL L 292, 1996 11 15, p. 2, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/1996/2185/oj>) I priedo skirsnio „Programos tikslams įgyvendinti būtina veikla“ poskirsnio „Netiesioginiai veiksmai“ i punktą „Europos branduolių sintezės programa“.

¹² 2017 m. spalio 12 d. Tarybos reglamentas (ES) 2017/1939, kuriuo įgyvendinamas tvirtesnis bendradarbiavimas Europos prokuratūros įsteigimo srityje, (OL L 283, 2017 10 31, p. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2017/1939/oj>) I priedo skirsnio „Programos tikslams įgyvendinti būtina veikla“ poskirsnio „Netiesioginiai veiksmai“ i punktą „Europos branduolių sintezės programa“.

(Euratomas, EB) Nr. 2185/96 ir (ES, Euratomas) Nr. 883/2013, Europos kovos su sukčiavimu tarnyba (OLAF) turi įgaliojimus atlikti administracinius tyrimus, įskaitant patikrinimus ir inspektavimus vietoje, siekdama nustatyti, ar nebūta Sąjungos finansiniams interesams kenkiančių sukčiavimo, korupcijos ar kitos neteisėtos veiklos atvejų.

Pagal Reglamentą (ES) 2017/1939 Europos prokuratūra turi įgaliojimus tirti Sąjungos finansiniams interesams kenkiančias nusikalstamas veikas, kaip numatyta Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje (ES) 2017/1371¹³, ir vykdyti baudžiamąjį persekiojimą už jas. Pagal Finansinį reglamentą bet kuris asmuo arba subjektas, gaunantis Sąjungos lėšas, turi visapusiškai bendradarbiauti Sąjungos finansinių interesų apsaugos klausimu, suteikti būtinas teises ir prieigą Komisijai, OLAF, Audito Rūmams ir, kiek tai susiję su tvirtesniame bendradarbiavime pagal Reglamentą (ES) 2017/1939 dalyvaujančiomis valstybėmis narėmis, Europos prokuratūrai, ir užtikrinti, kad visos trečiosios šalys, dalyvaujančios įgyvendinant Sąjungos lėšas, suteiktų lygiavertes teises;

- (29) trečiosios valstybės gali dalyvauti remiantis atitinkamomis teisinėmis priemonėmis. Šiame reglamente turėtų būti numatyta konkreti nuostata, pagal kurią reikalaujama, kad trečiosios valstybės suteiktų būtinas teises ir prieigą, reikalingas atsakingam leidimus suteikiančiam pareigūnui, OLAF ir Audito Rūmams, kad jie galėtų visapusiškai veikti pagal savo atitinkamą kompetenciją;
- (30) siekiant užtikrinti vienodas veiksmų pagal Euratomo programą įgyvendinimo sąlygas, taip pat tų veiksmų stebėseną ir vertinimą, Komisijai turėtų būti suteikti įgyvendinimo įgaliojimai. Tais įgaliojimais turėtų būti naudojamosi laikantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 182/2011¹⁴;
- (31) remiantis 2016 m. balandžio 13 d. Tarpinstitucinio susitarimo dėl geresnės teisėkūros¹⁵ 22 ir 23 punktais, Euratomo programa turėtų būti vertinama remiantis informacija, surinkta taikant konkrečius stebėsenos reikalavimus, kartu vengiant administracinės naštos, tenkančios visų pirma valstybėms narėms, ir pernelyg didelio reguliavimo. Tie reikalavimai, kai tinkama, turėtų apimti išmatuojamus rodiklius, kuriais remiantis būtų vertinamas Euratomo programos poveikis vietoje;
- (32) dėl JRC tiesioginių veiksmų mokslinio ir technologinio turinio konsultuotasi su Komisijos sprendimu 96/282/Euratomas¹⁶ sudaryta JRC valdytojų taryba;
- (33) neprivaloma tvarka buvo pasikonsultuota su Europos Parlamentu, kuris pareiškė nuomonę¹⁷. Taip pat buvo savanoriškai pasikonsultuota su Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu ir jis pateikė nuomonę¹⁸;

¹³ 2017 m. liepos 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2017/1371 dėl kovos su Sąjungos finansiniams interesams kenkiančiu sukčiavimu baudžiamosios teisės priemonėmis (OL L 198, 2017 7 28, p. 29, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2017/1371/oj>).

¹⁴ 2011 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 182/2011, kuriuo nustatomos valstybių narių vykdomos Komisijos naudojimosi įgyvendinimo įgaliojimais kontrolės mechanizmų taisyklės ir bendrieji principai (OL L 55, 2011 2 28, p. 13, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2011/182/oj>) I priedo skirsnio „Programos tikslams įgyvendinti būtina veikla“ poskirsnio „Netiesioginiai veiksmai“ i punktą „Europos branduolių sintezės programa“.

¹⁵ OL L 123, 2016 5 12, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinst/2016/512/oj.

¹⁶ 1996 m. balandžio 10 d. Komisijos sprendimas 96/282/Euratomas dėl Jungtinio tyrimų centro reorganizavimo (OL L 107, 1996 4 30, p. 12).

¹⁷ 2025 MM DD nuomonė (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje).

¹⁸ 2025 MM DD nuomonė (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje).

(34) siekiant teisinio tikrumo, Tarybos reglamentas (Euratomas) 2021/765¹⁹ turėtų būti panaikintas,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

I skyrius

Bendrosios nuostatos

1 straipsnis

Dalykas

Šiuo reglamentu laikotarpiui nuo 2026 m. sausio 1 d. iki 2027 m. gruodžio 31 d. nustatoma Europos atominės energijos bendrijos mokslinių tyrimų ir mokymo programa (toliau – Euratomo programa) ir dalyvavimo bei sklaidos taisyklės vykdant netiesioginius veiksmus pagal Euratomo programą, papildant programą „Europos horizontas“.

Jame nustatomi Euratomo programos tikslai, 2026–2027 m. laikotarpio biudžetas, finansavimo formos ir tokio finansavimo teikimo taisyklės.

2 straipsnis

Terminų apibrėžtis

Šiame reglamente vartojamų atitinkamų terminų apibrėžtis nustatytos Reglamente (ES) 2021/695. Tose terminų apibrėžtyse daromos nuorodos į Sąjungą ir programą „Europos horizontas“ atitinkamai laikomos nuorodomis į Europos atominės energijos bendriją (toliau – Bendrija) ir Euratomo programą. Tačiau šiame reglamente terminas „darbo programa“ reiškia Komisijos priimtą dokumentą, skirtą Euratomo programai įgyvendinti pagal šio reglamento 16 straipsnį.

Visos šiame reglamente daromos nuorodos į Reglamentą (ES) 2021/695 yra nuorodos į redakciją, galiojančią [šio reglamento priėmimo dieną].

3 straipsnis

Programos tikslai

1. Bendras Euratomo programos tikslas – vykdyti branduolinių mokslinių tyrimų ir mokymo veiklą, itin akcentuojant nuolatinį branduolinės saugos, saugumo ir

---

¹⁹ 2021 m. gegužės 10 d. Tarybos reglamentas (Euratomas) 2021/765, kuriuo sukuriamą 2021–2025 m. laikotarpio Europos atominės energijos bendrijos mokslinių tyrimų ir mokymo programa, papildanti bendrąją mokslinių tyrimų ir inovacijų programą „Europos horizontas“, ir panaikinamas Reglamentas (Euratomas) 2018/1563, (OL L 167I, 2021 5 12, p. 81, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/765/oj>) I priedo skirsnio „Programos tikslams įgyvendinti būtina veikla“ poskirsnio „Netiesioginiai veiksmai“ i punktą „Europos branduolių sintezės programa“.

radiacinės saugos gerinimą, taip pat papildyti programos „Europos horizontas“ tikslų įgyvendinimą, *inter alia*, energetikos pertvarkos kontekste.

2. Konkretūs Euratomo programos tikslai:

- (a) gerinti ir remti branduolinę saugą, saugumą, branduolinės saugos garantijas, radiacinę saugą, saugų panaudoto branduolinio kuro ir radioaktyviųjų atliekų tvarkymą ir eksploatacijos nutraukimą, įskaitant saugos ir saugumo principus atitinkantį branduolinės energijos naudojimą ir jonizuojančiosios spinduliuotės naudojimą su energijos gamyba nesusijusioms reikmėms;
- (b) išsaugoti ir toliau plėtoti branduolinės srities ekspertines žinias ir kompetenciją Bendrijoje;
- (c) skatinti branduolių sintezės energijos, kaip būsimo energijos šaltinio, skirtos elektros energijai gaminti, plėtojimą ir prisidėti prie Europos branduolių sintezės veiksmų gairių įgyvendinimo;
- (d) remti Sąjungos bei jos valstybių narių politiką nuolat gerinti branduolinę saugą, branduolinės saugos garantijas ir saugumą.

3. 1 ir 2 dalyse išvardyti tikslai įgyvendinami pagal I priedą. Tų tikslų įgyvendinimas tinkamai pagrįstais atvejais gali apimti reagavimą į atsirandančias galimybes, kylančias krizes ir grėsmes.

4 straipsnis

Biudžetas

- 1. Laikotarpiu nuo 2026 m. sausio 1 d. iki 2027 m. gruodžio 31 d. Euratomo programos įgyvendinimo finansinis paketas yra 598 346 804 EUR einamosiomis kainomis.
- 2. 1 dalyje nurodyta suma preliminariai paskirstoma taip:
  - (a) 252 532 225 EUR netiesioginiams veiksams branduolių sintezės mokslinių tyrimų ir plėtros srityje;
  - (b) 115 339 356 EUR netiesioginiams veiksams branduolių dalijimosi, saugos ir radiacinės saugos srityje;
  - (c) 230 475 223 EUR Jungtinio tyrimų centro vykdomiems tiesioginiams veiksams.

Komisija negali nukrypti nuo šios dalies c punkte nurodytos sumos.

- 3. 1 dalyje nurodytos sumos taip pat gali būti naudojamos finansuoti su pasirengimu, stebėseną, kontrolę, auditu, vertinimu ir kita veikla bei išlaidomis susijusias išlaidas, būtinas Euratomo programos valdymui bei įgyvendinimui, įskaitant visas administracines išlaidas, taip pat su pasiektų Euratomo programos tikslų vertinimu susijusias išlaidas. Su netiesioginiais veiksmais susijusios administracinės išlaidos turi neviršyti 6 % 2 dalies a ir b punktuose nurodytiems netiesioginiams veiksams pagal Euratomo programą paskirtos sumos. Be to, 1 dalyje nurodytos sumos taip pat gali būti naudojamos finansuoti:
  - (a) išlaidas, susijusias su tyrimais, ekspertų posėdžiais, informavimo ir komunikacijos veiksmais, tiek, kiek jie yra susiję su Euratomo programos tikslais;

- (b) išlaidas, susijusias su informacinių technologijų tinklais, kuriuose daugiausia dėmesio skiriama informacijos tvarkymui ir keitimuisi ja, įskaitant institucines informacinių technologijų priemones ir kitą techninę bei administracinę paramą, kurios reikia Euratomo programai valdyti.
- 4. Jeigu tai būtina siekiant valdyti iki 2027 m. gruodžio 31 d. nebaigtus vykdyti veiksmus, asignavimai gali būti įtraukti į biudžetą po 2027 m., kad būtų padengtos 3 dalyje numatytos išlaidos.
- 5. Biudžetiniai įsipareigojimai dėl veiksmų, truncančių daugiau kaip vienus finansinius metus, gali būti suskaidyti į kelerius metus mokamas metines dalis.
- 6. Nedarant poveikio Finansiniam reglamentui, veiksmų, susijusių su projektais, įtrauktais į pirmąją darbo programą, išlaidos gali būti tinkamos finansuoti nuo 2026 m. sausio 1 d.
- 7. Valstybėms narėms pagal pasidalijamojo valdymo principą skirti ištekliai atitinkamų valstybių narių prašymu gali būti perkelti į Euratomo programą laikantis atitinkamose Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2021/1060²⁰ nuostatose nustatytų sąlygų. Komisija tuos išteklius naudoja tiesiogiai pagal Finansinio reglamento 62 straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos a punktą arba netiesiogiai pagal tos pastraipos c punktą. Tie ištekliai panaudojami atitinkamos valstybės narės naudai.

5 straipsnis

Euratomo programos asocijuotosios trečiosios valstybės

- 1. Euratomo programoje asocijuotųjų šalių teisėmis gali dalyvauti šios trečiosios valstybės:
  - (a) stojančiosios šalys, šalys kandidatės ir potencialios kandidatės pagal tų šalių dalyvavimo Bendrijos programose bendruosius principus ir bendrąsias sąlygas, nustatytus atitinkamuose bendruosiuose susitarimuose ir Asociacijos tarybos sprendimuose ar panašiuose susitarimuose, ir Bendrijos bei tų šalių susitarimuose nustatytomis konkrečiomis sąlygomis;
  - (b) Europos kaimynystės politikos šalys, pagal tų šalių dalyvavimo Bendrijos programose bendruosius principus ir sąlygas, nustatytus atitinkamuose bendruosiuose susitarimuose ir Asociacijos tarybos sprendimuose ar panašiuose susitarimuose, ir Bendrijos bei tų šalių susitarimuose nustatytomis konkrečiomis sąlygomis;
  - (c) trečiosios valstybės ir teritorijos, kurios atitinka visus šiuos kriterijus:
    - i) turi gerų mokslo, technologijų ir inovacijų srities pajėgumų;

²⁰ 2021 m. birželio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/1060, kuriuo nustatomos bendros Europos regioninės plėtros fondo, „Europos socialinio fondo+“, Sanglaudos fondo, Teisingos pertvarkos fondo ir Europos jūrų reikalų, žvejybos ir akvakultūros fondo nuostatos ir šių fondų bei Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondo, Vidaus saugumo fondo ir Sienų valdymo ir vizų politikos finansinės paramos priemonės taisyklės, (OL L 231, 2021 6 30, p. 159, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj>) I priedo skirsnio „Programos tikslams įgyvendinti būtina veikla“ poskirsnio „Netiesioginiai veiksmai“ i punktą „Europos branduolių sintezės programa“.

- ii) yra įsipareigojusios, remiant demokratinėms institucijoms, laikytis taisyklėmis pagrįstos atviros rinkos ekonomikos, be kita ko, sąžiningai ir teisingai atsižvelgti į intelektualinės nuosavybės teises;
    - iii) aktyviai skatina politiką, kuria siekiama gerinti piliečių ekonominę ir socialinę gerovę.
  - 2. Pagal 1 dalies c punktą kiekviena trečioji valstybė prie Euratomo programos prisijungia konkrečiame susitarime, apimančiame tos trečiosios valstybės dalyvavimą kurioje nors Bendrijos ar Sąjungos programoje, nustatytomis sąlygomis, jeigu tame susitarime:
    - (a) užtikrinama teisinga Bendrijos ar Sąjungos programose dalyvaujančios trečiosios valstybės įnašų ir gaunamos naudos pusiausvyra;
    - (b) nustatomos dalyvavimo Bendrijos ar Sąjungos programose sąlygos, be kita ko, apskaičiuojami finansiniai įnašai atskiroms programoms ir jų administracinės išlaidos;
    - (c) trečiajai valstybei nesuteikiami sprendimų dėl Euratomo programos priėmimo įgaliojimai;
    - (d) garantuojamos Sąjungos teisės užtikrinti patikimą finansų valdymą ir apsaugoti Sąjungos finansinius interesus.
- Pagal Finansinio reglamento 21 straipsnio 5 dalį šios dalies pirmos pastraipos b punkte nurodyti įnašai sudaro asignuotąsias pajamas.
- 3. Nustatant kiekvienos trečiosios valstybės prisijungimo prie Euratomo programos apimtį atsižvelgiama į tikslą inovacijomis skatinti Sąjungos ekonomikos augimą. Atitinkamai Euratomo programos dalys gali būti neįtrauktos į asociacijos susitarimą su konkrečia šalimi, išskyrus atvejus, jei tai stojančiosios šalys, šalys kandidatės ir potencialios kandidatės.
  - 4. Asociacijos susitarime, kai tinkama, numatomas atsakomasis Sąjungoje įsisteigusių teisės subjektų dalyvavimas lygiavertėse asocijuotųjų valstybių programose tose programose nustatytomis sąlygomis.
  - 5. Kai tikslinga, finansinio įnašo dydžio nustatymo sąlygomis užtikrinama galimybė automatiškai ištaisyti reikšmingą disbalansą, palyginti su suma, kurią dalyvaudami Euratomo programoje gauna asocijuotojoje valstybėje įsisteigę subjektai, atsižvelgiant į Euratomo programos valdymo, vykdymo ir veikimo išlaidas.

6 straipsnis

Įgyvendinimas ir finansavimo formos

- 1. Euratomo programa įgyvendinama taikant tiesioginį valdymą, laikantis Finansinio reglamento, arba netiesioginį valdymą kartu su Finansinio reglamento 62 straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos c punkte nurodytomis finansavimo įstaigomis.
- 2. Finansavimas pagal Euratomo programą gali būti teikiamas bet kuriomis iš Finansiniame reglamente nustatytų formų, tačiau dotacijos yra pagrindinė pagal Euratomo programą teikiamos paramos netiesioginiams veiksams forma. Finansavimas pagal Euratomo programą taip pat gali būti teikiamas pasitelkiant

apdovanojimus, viešuosius pirkimus ir finansines priemones naudojant derinimo operacijas.

3. Pagrindinės pagal Euratomo programą vykdytinų veiksmų rūšys nustatytos ir apibrėžtos Reglamento (ES) 2021/695 2 straipsnyje ir apima mokslinių tyrimų ir inovacijų veiksmus, inovacijų veiksmus, inovacijų ir diegimo rinkoje veiksmus, mokymo ir judumo veiksmus, programos bendrai finansuojamus veiksmus, ikiprekybinius viešųjų pirkimų veiksmus, novatoriškų sprendimų viešųjų pirkimų veiksmus, koordinavimo ir paramos veiksmus, skatinamuosius apdovanojimus ir pripažinimo apdovanojimus.

Visiems Euratomo programos tikslams lanksčiai naudojamas šio straipsnio 2 dalyje nurodytos finansavimo formos – finansavimo forma nustatoma atsižvelgiant į su konkrečiais tikslais susijusius poreikius ir tų tikslų ypatybes.

4. Pagal Euratomo programą taip pat remiami JRC vykdomi tiesioginiai veiksmai.

7 straipsnis

Europos partnerystės

1. Euratomo programos dalys gali būti įgyvendinamos įgyvendinant Europos partnerystes.
2. Bendrija gali dalyvauti Europos partnerystėse bet kuriuo iš šių būdų:
  - (a) dalyvaudama partnerystėse, įsteigtose pagal Komisijos ir viešųjų ar privačiųjų partnerių sudarytus susitarimo memorandumus ar sutartis įformintus susitarimus, kuriuose nurodomi Europos partnerystės tikslai, visų dalyvaujančių šalių susiję įsipareigojimai dėl dalyvaujančių šalių finansinių ar nepiniginių įnašų, pagrindiniai veiklos rezultatų bei poveikio rodikliai, pasiektini rezultatai ir ataskaitų teikimo tvarka; ji apima papildomos mokslinių tyrimų ir inovacijų veiklos, kurią vykdo partneriai ir kuri vykdoma pagal Euratomo programą (bendrai programuojamos Europos partnerystės), nustatymą;
  - (b) dalyvaudama mokslinių tyrimų ir inovacijų veiklos programoje, kurioje nurodomi tikslai, pagrindiniai veiklos rezultatų bei poveikio rodikliai bei pasiektini rezultatai ir kuri grindžiama partnerių įsipareigojimu dėl jų finansinių ar nepiniginių įnašų ir atitinkamos jų vykdomos veiklos integravimu pagal bendro Euratomo programos finansavimo veiksmą, ir skirdama tai programai finansinį įnašą (toliau – bendrai finansuojamos Europos partnerystės).
3. Europos partnerystės:
  - (a) kuriamos tais atvejais, kai Euratomo programos tikslus jos pasiektų veiksmingiau negu Bendrija, veikdama viena, palyginti su kitomis Euratomo programos paramos formomis; toms dalims skiriama tinkama Euratomo programos biudžeto dalis;
  - (b) laikosi Sąjungos pridėtinės vertės, skaidrumo bei atvirumo ir poveikio Europoje ir Europai, pakankamo sverto poveikio masto, visų susijusių šalių ilgalaikio įsipareigojimo, įgyvendinimo lankstumo, derėjimo su Sąjungos, vietos, regioninėmis, nacionalinėmis ir, kai aktualu, tarptautinėmis

iniciatyvomis ar kitomis Europos partnerystėmis ir jų tarpusavio veiksmų koordinavimo bei papildomumo principų;

- (c) grindžiamos aiškiu gyvavimo ciklo principu, yra ribotos trukmės ir apima sąlygas, pagal kurias laipsniškai nutraukiamas finansavimas pagal Euratomo programą.
4. Europos partnerysčių atrankos, įgyvendinimo, stebėsenos, vertinimo ir veiklos nutraukimo nuostatos ir kriterijai pateikiami Reglamento (ES) 2021/695 III priede.

8 straipsnis

Atvirasis mokslas

Euratomo programai taikomos Reglamente (ES) 2021/695 pateiktos nuostatos dėl atvirojo mokslo.

9 straipsnis

Tinkami finansuoti veiksmai ir dalyvavimo bei mokslinių tyrimų rezultatų sklaidos taisyklės

1. Tinkamumo finansuoti reikalavimus atitinka tik tie veiksmai, kuriais įgyvendinami 3 straipsnyje nurodyti tikslai.
2. Laikantis šio straipsnio 3 ir 4 dalių, pagal Euratomo programą remiamiems veiksams taikoma Reglamento (ES) 2021/695 II antraštinė dalis „Dalyvavimo ir sklaidos taisyklės“. Kai tinkama, Reglamente (ES) 2021/695 daromos nuorodos į Sąjungą ir programą „Europos horizontas“ laikomos nuorodomis į Bendriją ir Euratomo programą. Reglamente (ES) 2021/695 daromos nuorodos į saugumo taisyklės apima valstybių narių gynybinius interesus, kaip tai suprantama Euratomo sutarties 24 straipsnyje.
3. Nukrypstant nuo Reglamento (ES) 2021/695 40 straipsnio 4 dalies, teisė prieštarauti, kad rezultatų nuosavybės teisės būtų perduotos arba kad būtų suteiktos su rezultatais susijusios išimtinės licencijos, gali apimti ir neišimtinių licencijų suteikimą.
4. Nukrypstant nuo Reglamento (ES) 2021/695 41 straipsnio 9 dalies, Bendrijos finansavimą gavęs paramos gavėjas nemokamai suteikia prieigą prie savo pasiektų rezultatų Sąjungos institucijoms, finansavimo įstaigoms ar Europos ITER įgyvendinimo ir branduolių sintezės energetikos vystymo (branduolių sintezė energijai) bendrajai įmonei, įsteigta Sprendimu 2007/198/Euratomas, (toliau – Bendroji įmonė „Fusion for Energy“), kad būtų galima plėtoti, įgyvendinti ir stebėti Bendrijos politiką ir programas arba tarptautinio bendradarbiavimo su trečiosiomis valstybėmis ir tarptautinėmis organizacijomis įsipareigojimus. Tokios prieigos teisės apima teisę įgalinti trečiąsias šalis naudotis rezultatais per viešuosius pirkimus ir išduoti sublicencijas. Prieigos teisės suteikiamos tik nekomerciniais ir ne konkuravimo tikslais.
5. Savitarpio draudimo mechanizmo, įsteigto pagal Reglamentą (ES) 2021/695, lėšomis dengiama rizika, susijusi su paramos gavėjų pagal šį reglamentą Komisijai ar finansavimo įstaigoms mokėtinų sumų negrąžinimu.

Sudėtinis, alternatyvusis ir derinamasis finansavimas

1. Įgyvendinant Euratomo programą užtikrinama sinergija su programa „Europos horizontas“ ir kitomis Sąjungos programomis.
2. Kad būtų pasiekti Euratomo programos tikslai ir sprendžiami Euratomo programai ir programai „Europos horizontas“ bendri uždaviniai, Bendrijos finansinis įnašas pagal 9 straipsnį gali būti skiriamas veiklai, apimančiai Euratomo programoje nurodytus tikslus ir (arba) veiklai, kuria įgyvendinama programa „Europos horizontas“. Visų pirma, Euratomo programos finansinis įnašas gali būti skirtas programai „Marie Skłodowskos-Curie veiksmams“ siekiant remti branduoliniams moksliniams tyrimams svarbią veiklą.
3. Veiksmui, kuriam skirtas įnašas iš kitos Sąjungos programos, taip pat gali būti skirtas Euratomo programos įnašas, jei tais įnašais kompensuojamos skirtingos išlaidos. Veiksmui skirtam atitinkamam įnašui taikomos atitinkamos programos taisyklės. Sudėtinis finansavimas neviršija visų tinkamų finansuoti veiksmo išlaidų. Pagal skirtingas programas skiriama parama gali būti apskaičiuojama proporcingai pagal dokumentus, kuriais nustatomos paramos sąlygos.
4. Pagal atitinkamas Reglamento (ES) 2021/1060 nuostatas veiksmams gali būti skiriama parama iš Europos regioninės plėtros fondo ar „Europos socialinio fondo +“, jei jiems pagal Euratomo programą suteiktas pažangumo ženklas, nes jie atitinka visas šias kumuliacines sąlygas:
  - (a) jie buvo įvertinti paskelbus kvietimą teikti pasiūlymus pagal Euratomo programą;
  - (b) jie atitinka minimaliuosius to kvietimo teikti pasiūlymus kokybės reikalavimus;
  - (c) jie negali būti finansuojami pagal tą kvietimą teikti pasiūlymus dėl biudžeto apribojimų.

II skyrius

Programavimas, stebėseną, vertinimas ir kontrolė

Darbo programos

1. Euratomo programos netiesioginiai veiksmams įgyvendinami darbo programomis, kaip nurodyta Finansinio reglamento 110 straipsnyje. Darbo programose, kai taikytina, nurodoma bendra derinimo operacijoms rezervuota suma. Komisija darbo programas priima įgyvendinimo aktais. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 16 straipsnio 4 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.
2. Be Finansinio reglamento 110 straipsnyje nustatytų reikalavimų, darbo programose atitinkamai nurodoma:
  - (a) kiekvienam veiksmui skirta suma ir orientacinis įgyvendinimo tvarkaraštis;

- (b) dotacijų atveju – prioritetai, atrankos ir finansavimo skyrimo kriterijai, įvairių finansavimo skyrimo kriterijų lyginamasis svoris ir didžiausia galima visų tinkamų finansuoti išlaidų finansavimo dalis;
  - (c) bet kokie papildomi paramos gavėjų įpareigojimai pagal Reglamento (ES) 2021/695 39 ir 41 straipsnius;
  - (d) daugiamečio požiūris ir strateginės gairės, skirti tolesniems įgyvendinimo metams.
3. Komisija sudaro daugiamečią darbo programą dėl tiesioginių veiksmų, kuriuos vykdo JRC pagal Sprendimą 96/282/Euratomas.

12 straipsnis

Stebėseną ir ataskaitų teikimas

1. Komisija nuolat stebi Euratomo programos valdymą ir įgyvendinimą. Siekiant didinti skaidrumą tie duomenys skelbiami viešai prieinamu būdu Komisijos svetainėje pateikiant naujausią tų duomenų redakciją.
Rodikliai, skirti metinės Euratomo programos veiklos pažangos, padarytos siekiant 3 straipsnyje nustatytų tikslų, ataskaitai pateikti, išdėstyti II priede pagal poveikio trajektorijas.
2. Siekdama užtikrinti veiksmingą Euratomo programos pažangos siekiant jos tikslų vertinimą, Komisija priima įgyvendinimo aktus, susijusius su stebėsenos ir vertinimo sistemos įgyvendinimu, visų pirma pagal II priedą nustatydamą bazinio lygio scenarijus ir tikslus. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 16 straipsnio 3 dalyje nurodytos patariamąsios procedūros.
3. Veiklos rezultatų ataskaitų teikimo sistema užtikrinama, kad Euratomo programos įgyvendinimo ir rezultatų stebėsenai skirti duomenys būtų renkami veiksmingai, efektyviai ir laiku, nedidinant administracinės našos paramos gavėjams. Tuo tikslu Bendrijos lėšų gavėjams ir, kai tinkama, valstybėms narėms nustatomi proporcingi ataskaitų teikimo reikalavimai.

13 straipsnis

Informavimas, komunikacija, viešinimas, sklaida ir išnaudojimas

1. Euratomo programos lėšų gavėjai nurodo tų lėšų kilmę ir užtikrina Bendrijos finansavimo matomumą, visų pirma viešindami veiksmus ir jų rezultatus, teikdami nuoseklią, veiksmingą ir proporcingą tikslią informaciją įvairiai auditorijai, įskaitant žiniasklaidą ir visuomenę.
2. Komisija vykdo informavimo ir komunikacijos veiksmus, susijusius su Euratomo programa, remiantis pagal Euratomo programą vykdytais veiksmiais ir gautais rezultatais. Be to, ji laiku teikia išsamią informaciją valstybėms narėms ir paramos gavėjams. Suinteresuotiesiems subjektams teikiamos įrodymais pagrįstos derinimo paslaugos, sukurtos remiantis analitiniais duomenimis ir tinklų panašumais, kad būtų suformuoti konsorciūnai bendradarbiavimo projektams įgyvendinti, ypač daug dėmesio skiriant tam, kad būtų nustatytos tinklaveikos galimybės mažai rezultatų

mokslinių tyrimų ir inovacijų srityje pasiekiančių valstybių narių teisės subjektams. Remiantis tokios analizės rezultatais, gali būti organizuojami tiksliniai derinimo renginiai atsižvelgiant į konkrečius kvietimus teikti pasiūlymus.

3. Komisija taip pat nustato sklaidos ir išnaudojimo strategiją, kurios tikslas – didinti Euratomo programos mokslinių tyrimų ir inovacijų rezultatų bei žinių prieinamumą ir sklaidą siekiant paspartinti jų išnaudojimą, kad jie būtų įsisavinti rinkoje, ir sustiprinti Euratomo programos poveikį.
4. Euratomo programai skirtais finansiniais ištekliais taip pat prisidedama prie institucinės komunikacijos apie Bendrijos politinius prioritetus, taip pat informavimo, komunikacijos, viešinimo, sklaidos ir išnaudojimo veiklos, susijusios su 3 straipsnyje nurodytais tikslais.

14 straipsnis

Vertinimas

1. Euratomo programos vertinimai atliekami laiku, kad jų rezultatus būtų galima panaudoti sprendimų dėl Euratomo programos, ją pakeisiančios programos ir kitų moksliniams tyrimams ir inovacijoms aktualių iniciatyvų priėmimo procese.
2. Užbaigus įgyvendinti Euratomo programą, bet ne vėliau kaip per ketverius metus po 1 straipsnyje nurodyto laikotarpio pabaigos, Komisija, padedama nepriklausomų ekspertų, atrinktų vykdant skaidrų procesą, atlieka galutinį Euratomo programos ir Tarybos reglamentu (Euratomas) 2021/765 sukurtos programos vertinimą. Jis apima ankstesnių Euratomo mokslinių tyrimų ir mokymo programų ilgalaikio poveikio vertinimą ir Euratomo programos veiksmingumo, efektyvumo, aktualumo, nuoseklumo ir Bendrijos pridėtinės vertės vertinimą.
4. Vertinimų išvadas ir savo pastabas Komisija paskelbia ir pateikia Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui bei Regionų komitetui.

15 straipsnis

Auditai

1. Taikant Euratomo programos kontrolės sistemą užtikrinama tinkama pasitikėjimo ir kontrolės pusiausvyra, atsižvelgiant į administracines ir kitas visais lygmenimis vykdomos kontrolės sąnaudas, ypač paramos gavėjų patiriamas sąnaudas. Audito taisyklės turi būti aiškos, nuoseklios ir darnios visos Euratomo programos atžvilgiu.
2. Veiksmų, kuriems skiriamas bendras finansavimas iš skirtingų Sąjungos programų, auditas atliekamas tik vieną kartą ir apima visas susijusias programas ir jų atitinkamas taikytinas taisykles.
3. Be to, Komisija ar atitinkama finansavimo įstaiga gali remtis paramos gavėjų lygmens bendromis sistemų peržiūromis. Tos bendros peržiūros tam tikrų rūšių paramos gavėjams nėra privalomos ir jas sudaro sistemų bei procesų auditas ir operacijų auditas. Tokius operacijų auditus atlieka kompetentingas nepriklausomas auditorius, turintis reikiamą kvalifikaciją atlikti teisės aktuose nustatytus apskaitos

dokumentų auditus pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2006/43/EB²¹. Komisija ar atitinkama finansavimo įstaiga gali sistemomis ir procesų auditais naudotis nustatydamą bendrą patikimo finansinio išlaidų valdymo užtikrinimo lygį ir persvarstydamą *ex post* auditų lygį ir finansinių ataskaitų sertifikatus.

4. Pagal Finansinio reglamento 127 straipsnį Komisija ar finansavimo įstaiga gali remtis Bendrijos įnašų naudojimo auditais, atliktais kitų nepriklausomų ir kompetentingų asmenų ar subjektų, įskaitant ir Sąjungos institucijų ar įstaigų neįgalėtų asmenų ar subjektų atliktus auditus.
5. Auditai gali būti atliekami ne vėliau kaip per dvejus metus po galutinio likučio sumokėjimo.
6. Komisija paskelbia audito gaires, kuriomis siekiama užtikrinti patikimą ir vienodą audito procedūrų ir taisyklių taikymą ir aiškinimą per visą Euratomo programos laikotarpį.

16 straipsnis

Komiteto procedūra

1. Komisijai padeda komitetas. Tas komitetas – tai komitetas, kaip nustatyta Reglamente (ES) Nr. 182/2011.
2. Komitetas į posėdžius renkasi dviejų skirtingų sudėčių: pirmos sudėties komitetas nagrinėja Euratomo programos aspektus, susijusius su branduolių dalijimusi, o antros – su branduolių sinteze.

Kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos įgyvendinti Euratomo programą, Komisija pagal savo nustatytas gaires padengs išlaidas, susijusias su vieno kiekvienos valstybės narės atstovo dalyvavimu komiteto posėdyje, kaip apibrėžta darbotvarkėje, taip pat su vieno kiekvienos valstybės narės eksperto ar patarėjo dalyvavimu svarstant tuos darbotvarkės punktus, kai valstybei narei reikalingos specialios ekspertinės žinios.

3. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomas Reglamento (ES) Nr. 182/2011 4 straipsnis.
4. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomas Reglamento (ES) Nr. 182/2011 5 straipsnis.
5. Kai komiteto nuomonei gauti būtina rašytinė procedūra, tokia procedūra laikoma baigta be rezultato, jei per nuomonei pateikti nustatytą laikotarpį taip nusprendžia komiteto pirmininkas arba to prašo paprastoji komiteto narių dauguma.
6. Komisija reguliariai informuoja komitetą apie bendrą Euratomo programos įgyvendinimo pažangą ir komitetui laiku teikia informaciją apie visus pagal Euratomo programą siūlomus ar finansuojamus veiksmus.

---

²¹ 2006 m. gegužės 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2006/43/EB dėl teisės aktų nustatyto metinės finansinės atskaitomybės ir konsoliduotos finansinės atskaitomybės audito, iš dalies keičianti Tarybos direktyvas 78/660/EEB ir 83/349/EEB bei panaikinanti Tarybos direktyvą 84/253/EEB, (OL L 157, 2006 6 9, p. 87, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2006/43/oj>).

Sjungos finansinių interesų apsauga

Jei Euratomo programos veikloje pagal tarptautinį susitarimą priimto sprendimo ar kitos teisinės priemonės pagrindu dalyvauja trečioji valstybė, trečioji valstybė suteikia būtinas teises ir prieigą, reikalingas atsakingam leidimus suteikiančiam pareigūnui, OLAF ir Audito Rūmams, kad jie galėtų visapusiškai veikti pagal savo atitinkamą kompetenciją. OLAF atveju tokios teisės apima teisę atlikti tyrimus, įskaitant patikrinimus ir inspektavimus vietoje, kaip numatyta Reglamente (ES, Euratomas) Nr. 883/2013.

III skyrius

Pereinamojo laikotarpio ir baigiamosios nuostatos

18 straipsnis

Panaikinimas

Tarybos reglamentas (Euratomas) 2021/765 panaikinamas nuo 2026 m. sausio 1 d.

19 straipsnis

Pereinamojo laikotarpio nuostatos

1. Šiuo reglamentu nedaroma poveikio pagal Tarybos reglamentą (Euratomas) 2021/765 pradėtų veiksmų tęsimui ar jų pakeitimui, ir tas reglamentas toliau taikomas tiems veiksams tol, kol jie užbaigiami.
2. Jei būtina, visas likusias Tarybos reglamentu (Euratomas) 2021/765 įsteigto komiteto užduotis atlieka šio reglamento 16 straipsnyje nurodytas komitetas.
3. Euratomo programos finansinio paketo lėšomis taip pat gali būti finansuojamos techninės ir administracinės paramos išlaidos, būtinos užtikrinti, kad nuo pagal Tarybos reglamentu (Euratomas) 2021/765 priimtų priemonių būtų pereita prie Euratomo programos.

20 straipsnis

Įsigaliojimas

Šis reglamentas įsigalioja jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* dieną.

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.
Priimta Briuselyje

Tarybos vardu
Pirmininkas / Pirmininkė

TEISĖS AKTO PASIŪLYMO FINANSINIO POVEIKIO IR SKAITMENINIŲ ASPEKTŲ PAŽYMA

1. PASIŪLYMO (INICIATYVOS) STRUKTŪRA

1.1. Pasiūlymo (iniciatyvos) pavadinimas

1.2. Atitinkama (-os) politikos sritis (-ys)

1.3. Tikslas (-ai)

1.3.1. Bendrasis (-ieji) tikslas (-ai)

1.3.2. Konkretus (-ūs) tikslas (-ai)

1.3.3. Numatomas (-i) rezultatas (-ai) ir poveikis

1.3.4. Veiklos rezultatų rodikliai

1.4. Pasiūlymas (iniciatyva) susijęs (-usi) su:

1.5. Pasiūlymo (iniciatyvos) pagrindas

1.5.1. Trumpalaikiai arba ilgalaikiai poreikiai, įskaitant išsamų iniciatyvos įgyvendinimo pradinio etapo tvarkaraštį

1.5.2. Sąjungos dalyvavimo pridėtinė vertė (gali būti susijusi su įvairiais veiksniais, pvz., koordinavimo nauda, teisiniu tikrumu, didesniu veiksmingumu ar papildomumu). Šiame punkte „Sąjungos dalyvavimo pridėtinė vertė“ – dalyvaujant Sąjungai užtikrinama vertė, papildanti vertę, kuri būtų užtikrinta vien valstybių narių veiksmais.

1.5.3. Panašios patirties išvados

1.5.4. Suderinamumas su daugiamete finansine programa ir galima sinergija su kitomis atitinkamomis priemonėmis

1.5.5. Įvairių turimų finansavimo galimybių vertinimas, įskaitant perskirstymo mastą

1.6. Pasiūlymo (iniciatyvos) trukmė ir finansinis poveikis

1.7. Planuojamas (-i) biudžeto vykdymo metodas (-ai)

2. VALDYMO PRIEMONĖS

2.1. Stebėsenos ir atskaitomybės taisyklės

2.2. Valdymo ir kontrolės sistema (-os)

2.2.1. Valdymo būdo (-ų), finansavimo įgyvendinimo mechanizmo (-ai), mokėjimo tvarkos ir siūlomos kontrolės sistemos pagrindimas

2.2.2. Informacija apie nustatytą riziką ir jai sumažinti įdiegtą (-as) vidaus kontrolės sistemą (-as)

2.2.3. Kontrolės išlaidų efektyvumo apskaičiavimas ir pagrindimas (kontrolės sąnaudų ir susijusių valdomų lėšų vertės santykis) ir numatomo klaidų rizikos lygio vertinimas (atliekant mokėjimą ir užbaigiant programą)

2.3. Sukčiavimo ir pažeidimų prevencijos priemonės

3. NUMATOMAS PASIŪLYMO (INICIATYVOS) FINANSINIS POVEIKIS

- 3.1. Atitinkama (-os) daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija (-os) ir biudžeto išlaidų eilutė (-ės)**
- 3.2. Numatomas pasiūlymo finansinis poveikis asignavimams**
  - 3.2.1. Numatomo poveikio veiklos asignavimams santrauka*
    - 3.2.1.1. Patvirtinto biudžeto asignavimai*
  - 3.2.2. Numatomas veiklos asignavimais finansuojamas atliktas darbas*
  - 3.2.3. Numatomo poveikio administraciniam asignavimams santrauka*
  - 3.2.3.1. Numatomi žmogiškųjų išteklių poreikiai*
  - 3.2.4. Suderinamumas su dabartine daugiamete finansine programa*
  - 3.2.5. Trečiųjų šalių įnašai*
- 3.3. Numatomas poveikis pajamoms**
- 4. SKAITMENINIAI ASPEKTAI**
  - 4.1. Skaitmeninės svarbos reikalavimai**
  - 4.2. Duomenys**
  - 4.3. Skaitmeniniai sprendimai**
  - 4.4. Sąveikumo vertinimas**
  - 4.5. Skaitmeninio įgyvendinimo rėmimo priemonės**

1. PASIŪLYMO (INICIATYVOS) STRUKTŪRA

1.1. Pasiūlymo (iniciatyvos) pavadinimas

Pasiūlymas dėl Tarybos reglamento, kuriuo sukurama 2026–2027 m. laikotarpio Europos atominės energijos bendrijos mokslinių tyrimų ir mokymo programa, papildanti bendrąją mokslinių tyrimų ir inovacijų programą „Europos horizontas“, ir panaikinamas Tarybos reglamentas (Euratomas) 2021/765

1.2. Atitinkama (-os) politikos sritis (-ys)

01.03 Euratomo mokslinių tyrimų ir mokymo programa

1.3. Tikslas (-ai)

1.3.1. Bendrasis (-ieji) tikslas (-ai)

Vykdyti branduolinių mokslinių tyrimų ir mokymo veiklą, ypatingą dėmesį skiriant nuolatiniam branduolinės saugos, saugumo ir radiacinės saugos gerinimui, taip pat programa „Europos horizontas“ įgyvendinamų tikslų papildymui, pavyzdžiui, energetikos pertvarkos kontekste. Žr. siūlomo reglamento 3 straipsnio 1 dalį.

1.3.2. Konkretus (-ūs) tikslas (-ai)

Siūlomo reglamento 3 straipsnio 2 dalyje nustatyti šie konkretūs tikslai:

- gerinti ir remti branduolinę saugą, saugumą, branduolinės saugos garantijas, radiacinę saugą, saugų panaudoto branduolinio kuro ir radioaktyviųjų atliekų tvarkymą ir eksploatacijos nutraukimą, įskaitant saugos ir saugumo principus atitinkantį branduolinės energijos naudojimą ir jonizuojančiosios spinduliuotės naudojimą su energijos gamyba nesusijusioms reikmėms;
- išsaugoti ir toliau plėtoti branduolinės srities ekspertines žinias ir kompetenciją Bendrijoje;
- skatinti branduolių sintezės energijos, kaip būsimo energijos šaltinio, skirto elektros energijai gaminti, plėtojimą ir prisidėti prie Europos branduolių sintezės veiksmų gairių įgyvendinimo;
- remti ES bei jos valstybių narių politiką nuolat gerinti branduolinę saugą, branduolinės saugos garantijas ir saugumą.

1.3.3. Numatomas (-i) rezultatas (-ai) ir poveikis

Nurodyti poveikį, kurį pasiūlymas (iniciatyva) turėtų padaryti tiksliniams gavėjams (tikslinėms grupėms).

Euratomo finansuojamų veiksmų rezultatai padės spręsti šiuos uždavinius:

- branduolinės saugos gerinimas. Euratomo finansuojami moksliniai tyrimai padės: i) tobulinti būsimų branduolinių elektrinių (įskaitant mažuosius modulinis reaktorius) projektus, ii) plėtoti saugos priemonių modifikavimą esamose branduolinėse elektrinėse ir iii) teikti branduolinių įrenginių saugos stebėsenos priemones, metodus ir gaires branduolinių elektrinių operatoriams ir saugos institucijoms;
- radioaktyviųjų atliekų tvarkymas. Euratomo bendrai finansuojama Europos partnerystė EURAD-2 bus remiamas: i) vidutinio ir didelio radioaktyvumo atliekų giluminio saugojimo saugos scenarijų rengimas, ii) giluminių atliekynų

- eksplotavimas ir priežiūra, iii) atliekų tvarkymo prieš šalinimą ir laikino saugojimo saugių sprendimų kūrimas ir iv) žinių valdymas ir dalijimasis geriausia patirtimi tarp valstybių narių;
- spinduliuotės naudojimas ir radiacinė sauga. Moksliniai tyrimai: i) padės geriau suprasti mažų dozių spinduliuotės poveikį visuomenės sveikatai, ii) pagerins jonizuojančiosios spinduliuotės naudojimo medicinos reikmėms būdų plėtojimą, visų pirma siekiant tobulinti pacientų gydymą optimizuojant klinikose jau taikomą gydymą ir remiant vis dar kuriamų naujų metodų diegimą, ir iii) remis jonizuojančiosios spinduliuotės naudojimo kitose srityse, pavyzdžiui, kosmoso, pramonės, aplinkos stebėsenos ir žiedinės ekonomikos, būdų kūrimą;
  - branduolinės srities ekspertinės žinios ir kompetencija Bendrijoje. Euratomo finansuojamais veiksmais bus siekiama remti tyrėjų judumą ir gerinti mokslinių tyrimų reaktorių ir kitų branduolinių mokslinių tyrimų įrenginių prieinamumą. Konkretūs mokymo veiksmai ir veikla pagal kitus Euratomo projektus padės Europoje išlaikyti branduolinės srities įgūdžius;
  - branduolių sintezės energetikos plėtojimo srityje Euratomo programa bus siekiama: i) gerinti plazmos būsenos ir jos sąveikos su jos aplinka supratimą siekiant sukurti mokslinius pagrindus, reikalingus branduolių sintezės energijos šaltiniui sukurti, ii) parengti technologijų veiksmų gaires, kuriose būtų išsamiai nustatyti pagrindiniai mokslinių tyrimų ir inovacijų poreikiai, nurodyti aiškūs siektini rezultatai ir jų sąsaja su branduolių sintezės jėgainės projektavimu, statyba ir eksploatavimu bei tolesniu jos komercializavimu, iii) remti ypatingos svarbos branduolių sintezės jėgainių technologijų, tokių kaip aukštos temperatūros superlaidieji magnetai, klojinio koncepcijos, funkcinės medžiagos, sąlyčio su plazma medžiagos ir tričio apdorojimas, kūrimą ir iv) užbaigti conceptualųjį branduolių sintezės jėgainės projektą, daugiausia dėmesio skiriant pagrindinės rizikos mažinimui.

1.3.4. Veiklos rezultatų rodikliai

Nurodyti pažangos ir laimėjimų stebėsenos rodiklius.

Pagrindiniai Programos veiklos rezultatų rodikliai yra įtraukti į pasiūlymo II priedą. Tikimasi, kad Euratomo programa prisidės prie pažangos, susijusios su: i) žiniomis, reikalingomis branduolinei saugai ir saugumui stiprinti, ii) saugiu jonizuojančiosios spinduliuotės naudojimu, iii) panaudoto branduolinio kuro ir radioaktyviųjų atliekų tvarkymu, iv) radiacine sauga ir v) branduolių sintezės energetikos vystymu. Pažanga šiose srityse bus vertinama remiantis rodikliais, susijusiais su: i) mokslinėmis publikacijomis, ii) pažanga, padaryta įgyvendinant branduolių sintezės veiksmų gaires, iii) branduolinio saugumo ir saugos garantijų mokymais ir šių sričių parama; iv) ekspertinių žinių plėtojimu ir įgūdžių ugdymu ir v) prieigos prie mokslinių tyrimų infrastruktūrų gerinimu.

1.4. Pasiūlymas (iniciatyva) susijęs (-usi) su:

☐ nauju veiksmu

- ☐ nauju veiksmu, kai bus įgyvendintas bandomasis projektas ir (arba) atlikti parengiamieji veiksmai¹
- ☒ esamo veiksmo galiojimo pratęsimu
- ☐ vieno ar daugiau veiksmų sujungimu arba nukreipimu į kitą / naują veiksmą

1.5. Pasiūlymo (iniciatyvos) pagrindas

1.5.1. Trumpalaikiai arba ilgalaikiai poreikiai, įskaitant išsamų iniciatyvos įgyvendinimo pradinio etapo tvarkaraštį

Branduolinę energiją naudojant su energijos gamyba susijusioms ir su energijos gamyba nesusijusioms reikmėms, reikia dėti nuolatinės pastangas mažinti saugai ir saugumui kylančią riziką ir remti saugių branduolinių technologijų ir optimalios radiacinės saugos plėtrą. Jonizuojančiąją spinduliuotę naudojant vis dažniau ir įvairesnėms reikmėms, žmonės ir aplinka turi būti apsaugoti nuo nebūtinės spinduliuotės apšvitos. Jonizuojančiosios spinduliuotės technologijos Europoje naudojamos kasdien daugelyje sričių, pvz., sveikatos priežiūros, pramonės ir mokslinių tyrimų, ir duoda daug naudos ES gyventojams ir ekonomikai.

Viešojo ir privačiojo sektorių moksliniai tyrimai valstybėse narėse gali labai padėti užtikrinti šią naudą, ir Euratomo uždavinys yra papildyti nacionalines pastangas pasitelkus Bendrijos vykdomą mokslinių tyrimų ir mokymo programą.

Euratomo remiami moksliniai tyrimai turėtų padėti valstybėms narėms ir pramonės subjektams laikytis Euratomo sutartyje ir Euratomo direktyvose dėl branduolinės saugos, pagrindinių saugos standartų ir radioaktyviųjų atliekų tvarkymo nustatytų reikalavimų. Jie taip pat turėtų padėti vykdyti Euratomo saugos garantijų reikalavimus, nustatytus Euratomo sutarties 7 skyriuje ir susijusiame reglamente.

Kad atitiktų programos „Europos horizontas“ ir DFP trukmę, siūloma programa pagal Euratomo sutarties 7 straipsnį bus įgyvendinama dvejus metus (nuo 2026 m. pradžios iki 2027 m. pabaigos).

Siūloma programa bus tęsiama 2021–2025 m. programos pagrindinė mokslinių tyrimų veikla branduolinės saugos, saugumo ir saugos garantijų, atliekų tvarkymo ir radiacinės saugos bei branduolių sintezės energijos srityse.

1.5.2. Sąjungos dalyvavimo pridėtinė vertė (gali būti susijusi su įvairiais veiksniais, pvz., koordinavimo nauda, teisiniu tikrumu, didesniu veiksmingumu ar papildomumu). Šiame punkte „Sąjungos dalyvavimo pridėtinė vertė“ – dalyvaujant Sąjungai užtikrinama vertė, papildanti vertę, kuri būtų užtikrinta vien valstybių narių veiksmams.

Vykdant bendradarbiavimu grindžiamus mokslinius tyrimus, Programa sudaromos sąlygos taikyti visos Europos masto požiūrį į i) branduolinės saugos ir radiacinės saugos gerinimą visose aktualiose srityse ir į ii) branduolių sintezės, kaip energijos šaltinio, plėtojimo uždavinį. Programa gerokai didina ES gebėjimą sutelkti daugiau kompetencijos, ekspertinių žinių ir daugiadiscipliniškumo branduolinių mokslinių tyrimų srityje ir taip padėjo pasiekti gerokai daugiau nei būtų buvę galima pasiekti veikiant nacionaliniu ar regioniniu lygmeniu. Tai ypač naudinga mažesnėms valstybėms narėms, kurios gali naudotis dėl Europos masto išteklių sutelkimo ir atviros prieigos prie JRC įrenginių atsirandančia masto ekonomija.

¹ Kaip nurodyta Finansinio reglamento 58 straipsnio 2 dalies a arba b punkte.

Programa suteikia galimybę, pasitelkiant JRC, gauti vertingas nepriklausomas mokslines konsultacijas, padedančias įgyvendinti ES politiką branduolinės saugos, radioaktyviųjų atliekų tvarkymo, radiacinės saugos, branduolinio saugumo, saugos garantijų ir neplatavimo srityse. Dėl savo unikalios infrastruktūros ir laboratorijų JRC gali atlikti labai svarbų vaidmenį skatinant branduolinius mokslinius tyrimus ir suteikiant unikalių mokymo galimybių ES.

1.5.3. Panašios patirties išvados

Rengiant šį pasiūlymą atsižvelgta į 2014–2020 m. Euratomo programos *ex post* vertinimo ir 2021–2025 m. programos tarpinio vertinimo išvadas.

1.5.4. Suderinamumas su daugiamete finansine programa ir galima sinergija su kitomis atitinkamomis priemonėmis

Programos biudžetas jau buvo nustatytas 2021–2027 m. DFP.

Sinergija su kitomis ES programomis (visų pirma programa „Europos horizontas“) numatyta siūlomo reglamento 10 straipsnyje. Reglamento dėl programos „Europos horizontas“ IV priede pateikiamos nuostatos, kuriomis skatinama sinergija su Euratomo programa ir daugiausia dėmesio skiriama švietimo ir mokymo veiksmams, taip pat bendriems moksliniams tyrimams, susijusiems su kompleksiniais saugaus ir patikimo jonizuojančiosios spinduliuotės naudojimo su energijos gamyba nesusijusioms reikmėms tokiose srityse kaip medicina, pramonė, žemės ūkis, kosmosas, klimato kaita, saugumas ir pasirengimas ekstremaliosioms situacijoms aspektais, taip pat branduolinio mokslo indėliui.

1.5.5. Įvairių turimų finansavimo galimybių vertinimas, įskaitant perskirstymo mastą

Papildomas finansavimas galėtų būti skiriamas pagal trečiųjų valstybių pasirašytus asociacijos su Euratomo programa susitarimus. Komisija taip pat svarsto galimybę taikyti Finansinio reglamento 15 straipsnio 3 dalį (pakartotinis panaikintų įsipareigojimų panaudojimas) 2014–2020 m. Euratomo programos lėšoms, kurios buvo skirtos „InnovFin“ (programos „InvestEU“ pirmtakei) ir kurių EIB negalėjo panaudoti dėl bankams patrauklių pasiūlymų trūkumo. Jei būtų sugrąžinta 20 mln. EUR suma (atitinkanti 8 proc. dabartinio 2021–2025 m. programos branduolių dalijimosi srities biudžeto), tai leistų Euratomui atremti naujus iššūkius branduolinėje srityje.

1.6. Pasiūlymo (iniciatyvos) trukmė ir finansinis poveikis

☒ trukmė ribota

- ☒ galioja nuo 2026 m. sausio 1 d. iki 2027 m. gruodžio 31 d.
- ☒ įsipareigojimų asignavimų finansinis poveikis nuo 2026 iki 2027 m., o mokėjimų asignavimų – nuo 2026 iki 2030 m.

☐ trukmė neribota

- įgyvendinimo pradinis laikotarpis – nuo MMMM iki MMMM,
- vėliau – visuotinis taikymas.

1.7. Planuojamas (-i) biudžeto vykdymo metodas (-ai)²

☒ Tiesioginis valdymas, vykdomas Komisijos:

- ☒ padalinių, įskaitant Sąjungos delegacijų darbuotojus;
- ☐ vykdomųjų įstaigų.

☐ Pasidalijamasis valdymas su valstybėmis narėmis

☐ Netiesioginis valdymas, biudžeto vykdymo užduotis pavedant:

- ☐ trečiosioms valstybėms arba jų paskirtoms įstaigoms;
- ☐ tarptautinėms organizacijoms ir jų agentūroms (nurodyti);
- ☐ EIB ir Europos investicijų fondui;
- ☐ įstaigoms, nurodytoms Finansinio reglamento 70 ir 71 straipsniuose;
- ☐ viešosios teisės subjektams;
- ☐ įstaigoms, kurių veiklą reglamentuoja privatinė teisė ir kurioms pavesta teikti viešąsias paslaugas, tiek, kiek joms užtikrinamos pakankamos finansinės garantijos;
- ☒ įstaigoms, kurių veiklą reglamentuoja valstybės narės privatinė teisė, kurioms pavesta įgyvendinti viešojo ir privačiojo sektorių partnerystę ir kurioms užtikrinamos pakankamos finansinės garantijos;
- ☐ atitinkamame pagrindiniame akte nurodytoms įstaigoms ar asmenims, kuriems pavesta vykdyti konkrečius veiksmus BUSP srityje pagal ES sutarties V antraštinę dalį.
- *Jei nurodomas daugiau kaip vienas valdymo būdas, išsamią informaciją pateikti šio punkto pastabų skiltyje.*

Pastabos

Komisija įgyvendins Programą taikydamą tiesioginį valdymą ir netiesioginį Europos partnerysčių atliekamą valdymą (žr. pasiūlymo 6 straipsnio 1 dalį). Pagal kai kurias Euratomo bendrai finansuojamas partnerystes finansavimas bus skiriamas paskelbus pakopinius kvietimus teikti pasiūlymus.

² Informacija apie biudžeto valdymo būdus ir nuorodos į Finansinį reglamentą pateikiamos svetainėje „BUDGpedia“: <https://myintracomm.ec.europa.eu/corp/budget/financial-rules/budget-implementation/Pages/implementation-methods.aspx>.

2. VALDYMO PRIEMONĖS

2.1. Stebėsenos ir atskaitomybės taisyklės

Nurodyti dažnumą ir sąlygas.

Visi duomenys apie valdymo procesus (paraiškos, patenkintų paraiškų nuošimčiai, laikas, per kurį skiriama dotacija, pagalbos gavėjų rūšis ir kt.) bus renkami, saugomi ir prieinami realiuoju laiku tam skirtoje duomenų bazėje.

Ataskaitose bus pateikta informacija apie valdymo procesus ir palaipsniui bus įtraukiama informacija apie atliktus darbus ir rezultatus. Bus atliktas bendras galutinis šios Programos ir 2021–2025 m. programos vertinimas.

Trumpojo, vidutinės trukmės ir ilgojo laikotarpio rodikliai buvo nustatyti remiantis keletu poveikio trajektorijų. Dalyvių ataskaitų teikimo taisyklės parengtos atsižvelgiant į tuos rodiklius ir kartu mažinant administracinę naštą dalyviams. Kai tik įmanoma, duomenys bus renkami iš atvirų šaltinių.

Be to, JRC tiesioginiai veiksmai vertinami tiek vidaus lygmeniu – vykdant vidaus stebėseną ir atliekant mokslinių tyrimų poveikio vertinimą, tiek išorės lygmeniu – juos vertina aukščiausio lygio ekspertų, atrinktų pasikonsultavus su JRC valdytojų taryba, grupė.

2.2. Valdymo ir kontrolės sistema (-os)

2.2.1. *Valdymo būdo (-ų), finansavimo įgyvendinimo mechanizmo (-ai), mokėjimo tvarkos ir siūlomos kontrolės sistemos pagrindimas*

Euratomo programa bus įgyvendinama taikant tiesioginį valdymą. Tačiau Komisija gali nuspręsti, jei tikslinga ir veiksminga, įgyvendinti Euratomo veiklą taikydama pasidalijamąjį ir (arba) netiesioginį valdymą (kuriant Europos partnerystes).

Kontrolės strategija bus pagrįsta:

- procedūromis, kuriomis geriausi projektai atrenkami ir paverčiami juridiniais dokumentais;
- projektų ir sutarčių valdymu kiekvieno projekto įgyvendinimo laikotarpiu;
- visų prašymų *ex ante* patikrinimu,
- finansinių ataskaitų, kurių vertė viršija tam tikrą ribą, sertifikatais;
- apmokėtų prašymų imties *ex post* audитаais;
- projektų rezultatų moksliniu įvertinimu.

Programos „Horizontas 2020“ (įskaitant Euratomo programą) auditų duomenys rodo, kad klaidų lygis nepriartėjo prie užsibrėžtos ribos (žr. 2.2.2 skirsnį). Iš to matyti, kad, net jeigu ji dar gali būti tobulinama toliau, jau įdiegtos paprastinimo priemonės buvo veiksmingos.

2.2.2. *Informacija apie nustatytą riziką ir jai sumažinti įdiegtą (-as) vidaus kontrolės sistemą (-as)*

Iki šiol pagrindinio finansavimo modelis buvo atlyginti tinkamas finansuoti išlaidas. Kaip Europos Audito Rūmai ne kartą nurodė (paskutinį kartą – 2016 m. metinėje ataskaitoje): „pagrindinę riziką operacijų tvarkingumui sudaro tai, kad gavėjai deklaruoja netinkamas finansuoti išlaidas, kurios prieš atlyginimą nei aptinkamos,

nei ištaisomos. Rizika ypač didelė Septintosios bendrosios mokslinių tyrimų programos ir analogiškai Euratomo programos atveju. Jos tinkamumo finansuoti taisyklės yra sudėtingos – šias taisykles gavėjai (ypač tie, kurie mažiau susipažinę su taisyklėmis, kaip antai MVI, pirmą kartą dalyvaujantys asmenys ir ne ES subjektai) dažnai neteisingai supranta.“

Rūmai pripažino programoje „Horizontas 2020“ (taigi ir 2014–2020 m. Euratomo programoje) įdiegto supaprastinimo vertę. Tačiau savo 2016 m. metinėje ataskaitoje jie rekomendavo plačiau taikyti supaprastintą išlaidų apmokėjimą. Toks supaprastintas išlaidų apmokėjimas jau naudojamas kai kuriose Programos dalyse arba tam tikrų rūšių išlaidoms.

Dotacijų atveju apskaičiuotas reprezentatyvus klaidų lygis Septintojoje bendrojoje programoje (įskaitant Euratomo programą) buvo 5 proc., o likutinis klaidų lygis buvo maždaug 3 proc., atsižvelgus į visus susigrąžinimus ir pataisas, kurie buvo ar turi būti atlikti. Tačiau klaidų lygiai buvo mažesni tose programos dalyse, kuriose buvo galima plačiau naudoti supaprastintą išlaidų apmokėjimą ir (arba) su kuriomis buvo susijusi maža ir stabili gavėjų grupė.

Programos „Horizontas 2020“ (įskaitant Euratomo programą) rezultatai rodo, kad reprezentatyvusis klaidų lygis būsiąs maždaug 3 proc., o likutinis klaidų lygis mažesnis už 2,5 proc. Vis dėlto dėmesys atkreiptinas į tai, kad tai yra išankstinis įvertis, kuris turėtų būti naudojamas atsargiai, ir kad tikėtina, jog jis išaugs iki maždaug 3–4 proc. (Komisijos numatytas klaidų lygis, susijęs su programos „Horizontas 2020“ ir 2014–2018 m. Euratomo pasiūlymu, buvo 3,5 %, nors jį numatant nebuvo atsižvelgta į įvairius kitus teisėkūros proceso metu atsiradusius sunkumus). Likutinis klaidų lygis turėtų likti šiek tiek mažesnis negu 3 proc., tačiau dar per anksti pasakyti, ar bus pasiektas 2 proc. lygis.

Kai kurios klaidos atsiranda, nes gavėjai nesuprato taisyklių. Tokios klaidos gali būti išspręstos supaprastinant, nors šiek tiek sudėtingumo liks visada. Kitos klaidos randasi dėl to, kad gavėjai taisyklių nesilaikė. Nors taip atsitinka tik nedaugeliu atvejų, jos nebus pašalintos supaprastinus dabartines taisykles.

Atliktos programos „Horizontas 2020“ (įskaitant Euratomo programą) klaidų lygių analizės ir iki šiol atliktų auditų duomenimis:

- maždaug 69 proc. klaidų yra susijusios su personalo išlaidų padengimu. Tarp besikartojančių problemų – neteisingai apskaičiuotos darbo valandos, netikslūs įkainiai ar neteisingas padengtų valandų skaičius;
- maždaug 21 proc. klaidų yra susijusios su kitomis tiesioginėmis išlaidomis (ne personalui). Dažniausia nustatyta klaida – tiesioginio sąnaudų pamatavimo trūkumas;
- maždaug 8 % klaidų yra susijusios su subrangos išlaidomis, o 24 % – su kelionės išlaidomis.

Iš programos „Horizontas 2020“ ir Euratomo programos auditų metu nustatytų klaidų matyti, kad kai kurių iš jų būtų buvę galima išvengti supaprastinus taisykles ir išvengus nereikalingų formalumų. Pagal programą „Horizontas 2020“, programą „Europos horizontas“ ir 2021–2025 m. Euratomo programą buvo atlikta patobulinimų (pavyzdžiui, nustatytos naujos vidaus sąskaitų faktūrų išrašymo ir papildomo atlygio taisyklės). Tačiau šių pokyčių poveikis klaidų lygiui dar nežinomas.

Plačiau naudojant tokį supaprastintą išlaidų apmokėjimą kaip fiksuoti dydžiai ir vienetiniai tarifai, taip pat tolesnis taisyklių supaprastinimas padės ateityje sumažinti klaidų lygį, kuris, apskaičiuota, reprezentatyviai sieks 3–4 proc. Tačiau išlieka pamatinė problema – klaidos, kurias lemia finansavimo metodas, pagrįstas tinkamų finansuoti išlaidų atlyginimu. Tokioje sistemoje reprezentacinis klaidų lygis galėtų būti sumažintas iki 2,5–3,5 proc., o likutinis klaidų lygis po pataisų, tikėtina, būtų maždaug 2 proc. (bet nebūtinai mažesnis).

Programoje „Europos horizontas“ numatytas platesnis finansavimo fiksuotąja suma modelio taikymas. Tai leidžia sumokėti gavus pakankamos kokybės mokslinį produktą. Nebereikia jokių papildomų patvirtinamųjų dokumentų, kaip antai sąskaitų faktūrų, darbo laiko apskaitos žiniaraščių, mokėjimo įrodymų ir pan. Todėl nėra jokių finansinių klaidų.

Pasiūlymu dėl Euratomo programos Komisijai leidžiama 2026–2027 m. taikyti finansavimo fiksuotąja suma modelį. Jis bus įvertintas, ypač siekiant nustatyti, ar jį taikant pasiekti visi Programos tikslai, o ne vien tikslas mažinti klaidų lygį. Dėl fiksuotųjų sumų išmokėjimo rizika būtų perkelta į kitus vidaus kontrolės sistemos etapus, todėl didesnę reikšmę įgautų vertinimas ir rezultato įvertinimas.

Turint omenyje visą sandorių skaičių, intensyvi sisteminga *ex ante* kontrolė būtų labai brangi. Todėl dabartinė kontrolės strategija remiasi rizika pagrįsta *ex ante* ir *ex post* kontrole, kuria siekiama įvertinti klaidų lygį, aptikti ir susigrąžinti finansuoti netinkamas sumas. Kadangi klaidų lygiai neviršijo nustatytų ribų, ši kontrolės strategija laikoma veiksminga. Radikalių pokyčių nesiūloma, tačiau kai kurie aspektai bus plėtojami toliau, pavyzdžiui, bus įtrauktas sistemų ir procesų auditas.

2.2.3. *Kontrolės išlaidų efektyvumo apskaičiavimas ir pagrindimas (kontrolės sąnaudų ir susijusių valdomų lėšų vertės santykis) ir numatomo klaidų rizikos lygio vertinimas (atliekant mokėjimą ir užbaigiant programą)*

Visose už ankstesnių bendrųjų programų įgyvendinimą 2017 m. (įskaitant Septintosios bendrosios programos ir programos „Horizontas 2020“ valdymo išlaidas) atsakinguose Komisijos padaliniuose kontrolės sistemos (vertinimo, atrankos, projektų valdymo, *ex ante* ir *ex post* kontrolės) išlaidų sąmata svyruoja nuo 3 iki 4 proc. Tokia sąmata laikoma priimtina, atsižvelgiant į pastangas, kurių reikia siekiant užtikrinti, kad tikslai būtų pasiekti, ir sandorių skaičių.

Skiriant dotacijas, kurių finansavimo modelis pagrįstas tinkamų finansuoti išlaidų atlyginimu, numatomas 2,5–3,5 proc. klaidų rizikos lygis. Klaidų rizikos lygis užbaigiant programą (atlikus kontrolę ir pataisas) yra maždaug 2 proc. (bet nebūtinai mažiau). Skiriant dotacijas, kurių finansavimo modelis pagrįstas finansavimu fiksuotąja suma, klaidų rizikos lygis artimas 0 proc. (atliekant mokėjimą ir užbaigiant programą). Bendras tikėtinas klaidų lygis priklausys nuo dviejų finansavimo būdų (tinkamų finansuoti išlaidų atlyginimas ir fiksuotosios sumos išmokėjimas) pusiausvyros. Komisija siekia, kai tinkama, taikyti finansavimo fiksuotąja suma modelį. Tačiau pagrindinė priežastis įvesti finansavimą fiksuotąja suma bus ne siekis sumažinti klaidų lygį, o įgyvendinti visus Programos tikslus. Šis scenarijus grindžiamas prielaida, kad priimant sprendimus supaprastinimo priemonės nėra iš esmės keičiamos.

Pastaba. Šis skirsnis taikomas tik dotacijų valdymo procesui. Administracinėms ir veiklos išlaidoms, kurios patiriamos organizuojant viešųjų pirkimų procesą,

leidžiamas klaidų rizikos dydis atliekant mokėjimą ir užbaigiant projektą neturėtų siekti 2 proc.

2.3. Sukčiavimo ir pažeidimų prevencijos priemonės

Nurodyti dabartines arba numatytas prevencijos ir apsaugos priemones, pvz., išdėstytas Kovos su sukčiavimu strategijoje.

Pagal šį reglamentą su trečiosiomis šalimis sudarysimuose susitarimuose dėl įnašų bus numatyta, kad Komisija arba jos įgaliotas atstovas vykdys priežiūrą ir finansinę kontrolę, o Audito Rūmai arba OLAF ES nuožiūra atliks auditą, prireikus – vietoje.

3. NUMATOMAS PASIŪLYMO (INICIATYVOS) FINANSINIS POVEIKIS

3.1. Atitinkama (-os) daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija (-os) ir biudžeto išlaidų eilutė (-ės)

- Dabartinės biudžeto eilutės

Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija	Biudžeto eilutė	Išlaidų rūšis	Įnašas			
	Numeris	DA / NDA ¹	ELPA šalių ²	valstybių kandidačių ir potencialių kandidačių ³	kitų trečiųjų valstybių	kitos asignuotosios pajamos
H1	01 01 02 Euratomo mokslinių tyrimų ir mokymo programos rėmimo išlaidos					
	01 01 02 01 Išlaidos, susijusios su Euratomo mokslinių tyrimų ir mokymo programą įgyvendinančiais pareigūnais ir laikiniais darbuotojais — Netiesioginiai moksliniai tyrimai	NDA				
	01 01 02 02 Euratomo mokslinių tyrimų ir mokymo programą įgyvendinantys išorės darbuotojai — Netiesioginiai moksliniai tyrimai	NDA				
	01 01 02 03 Kitos Euratomo mokslinių tyrimų ir mokymo programos valdymo išlaidos — Netiesioginiai moksliniai tyrimai	NDA				
	01 01 02 11 Išlaidos, susijusios su Euratomo mokslinių tyrimų ir mokymo programą įgyvendinančiais pareigūnais ir laikiniais darbuotojais — Tiesioginiai moksliniai tyrimai	NDA	NĖRA	TAIP	TAIP	NĖRA
	01 01 02 12 Euratomo mokslinių tyrimų ir mokymo programą įgyvendinantys išorės darbuotojai — Tiesioginiai moksliniai tyrimai	NDA				
	01 01 02 13 Kitos Euratomo mokslinių tyrimų ir mokymo programos valdymo išlaidos — Tiesioginiai moksliniai tyrimai	NDA				
	01 03 Euratomo programos „Horizontas“ veiklos biudžetas	DA				
	01 03 01 Branduolių sintezės moksliniai tyrimai ir plėtra (netiesioginiai veiksmai)					
	01 03 02 Branduolių dalijimasis, sauga ir radiacinė sauga (netiesioginiai veiksmai)					
	01 03 03 Tiesioginiai Jungtinio tyrimų centro branduolinės srities veiksmai					

¹ DA – diferencijuotieji asignavimai, NDA – nediferencijuotieji asignavimai.

² ELPA – Europos laisvosios prekybos asociacija.

³ Valstybių kandidačių ir, kai taikoma, Vakarų Balkanų potencialių kandidačių.

- Prašomos sukurti naujos biudžeto eilutės

Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija	Biudžeto eilutė	Išlaidų rūšis	Įnašas			
	Numeris	DA / NDA	ELPA šalių	valstybių kandidačių ir potencialių kandidačių	kitų trečiųjų valstybių	kitos asignuotosios pajamos

3.2. Numatomas pasiūlymo finansinis poveikis asignavimams

3.2.1. Numatomo poveikio veiklos asignavimams santrauka

- ☐ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti veiklos asignavimai nenaudojami
- ☒ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti veiklos asignavimai naudojami taip:

3.2.1.1. Patvirtinto biudžeto asignavimai

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija	1	Bendroji rinka, inovacijos ir skaitmeninė ekonomika

GD: RTD			2026 metai	2027 metai	Po 2027 m.	IŠ VISO
• Veiklos asignavimai						
01 03 01 Branduolių sintezės moksliniai tyrimai ir plėtra	Įsipareigojimai	(1a)	116,037	122,196		238,233
	Mokėjimai	(2a)	46,414	49,478	142,341	238,233
01 03 02 Branduolių dalijimasis, sauga ir radiacinė sauga (netiesioginiai veiksmai)	Įsipareigojimai	(1b)	52,998	55,811		108,809
	Mokėjimai	(2b)	21,199	22,924	64,686	108,809
Administracinio pobūdžio asignavimai, finansuojami iš konkrečių programų paketo lėšų ⁵⁸						
01 01 02 01 Išlaidos, susijusios su Euratomo mokslinių tyrimų ir mokymo programą įgyvendinančiais pareigūnais ir laikiniais darbuotojais — Netiesioginiai moksliniai tyrimai	Įsipareigojimai = Mokėjimai	(3a)	8,223	8,523		16,746
01 01 02 02 Euratomo mokslinių tyrimų ir mokymo programą įgyvendinantys išorės darbuotojai — Netiesioginiai moksliniai tyrimai	Įsipareigojimai = Mokėjimai	(3b)	0,348	0,361		0,708

⁵⁸ Techninė ir (arba) administracinė parama bei išlaidos ES programų ir (arba) veiksmų įgyvendinimui remti (buvusios BA eilutės), netiesioginiai moksliniai tyrimai, tiesioginiai moksliniai tyrimai.

01 01 02 03 Kitos Euratomo mokslinių tyrimų ir mokymo programos valdymo išlaidos — Netiesioginiai moksliniai tyrimai	Įsipareigojimai = Mokėjimai	(3c)	1,658	1,718		3,376
IŠ VISO asignavimų Mokslinių tyrimų ir inovacijų GD	Įsipareigojimai	=1a+1b +3a+3b+3c	179,263	188,609		367,872
	Mokėjimai	=2a+2b+3a+ 3b+3c	77,841	83,004	207,027	367,872
GD: JRC			2026 metai	2027 metai	Po 2027 m. (žr. 1.6 punktą)	IŠ VISO
• Veiklos asignavimai						
01 03 03 Tiesioginiai Jungtinio tyrimų centro branduolinės srities veiksmai	Įsipareigojimai	(1a)	12,500	12,500		25,000
	Mokėjimai	(2a)	3,700	9,700	11,600	25,000
Administracinio pobūdžio asignavimai, finansuojami iš konkrečių programų paketo lėšų ⁵⁹						
01 01 02 11 Išlaidos, susijusios su Euratomo mokslinių tyrimų ir mokymo programą įgyvendinančiais pareigūnais ir laikiniais darbuotojais — Tiesioginiai moksliniai tyrimai	Įsipareigojimai = Mokėjimai	(3a)	56,277	57,277		113,554
01 01 02 12 Euratomo mokslinių tyrimų ir mokymo programą įgyvendinantys išorės darbuotojai — Tiesioginiai moksliniai tyrimai	Įsipareigojimai = Mokėjimai	(3b)	10,455	10,455		20,910
01 01 02 13 Kitos Euratomo mokslinių tyrimų ir mokymo programos valdymo išlaidos — Tiesioginiai moksliniai tyrimai	Įsipareigojimai = Mokėjimai	(3c)	35,314	35,697		71,011
IŠ VISO Jungtinio tyrimų centro GD asignavimų	Įsipareigojimai	=1a+3a+3b+ 3c	114,546	115,929		230,475
	Mokėjimai	=2a+3a+3b+ 3c	105,746	113,129	11,600	230,475

⁵⁹ Techninė ir (arba) administracinė parama bei išlaidos ES programų ir (arba) veiksmų įgyvendinimui remti (buvusios BA eilutės), netiesioginiai moksliniai tyrimai, tiesioginiai moksliniai tyrimai.

• IŠ VISO veiklos asignavimų	Išsipareigojimai	(4)	181,534	190,507	0	372,041
	Mokėjimai	(5)	71,313	82,102	218,627	372,041
• IŠ VISO administracinio pobūdžio asignavimų, finansuojamų iš konkrečių programų paketo lėšų	Išsipareigojimai = Mokėjimai	(6)	112,275	114,031		226,306
IŠ VISO asignavimų pagal daugiametės finansinės programos 1 IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ	Išsipareigojimai	= 4 + 6	293,809	304,538		598,347
	Mokėjimai	= 5 + 6	183,588	196,133	218,627	598,347

Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija	7	„Administracinės išlaidos“

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

		2026 metai	2027 metai	Po 2027 m. (žr. 1.6 punktą)			IŠ VISO
GD: <.....>							
• Žmogiškieji ištekliai							
• Kitos administracinės išlaidos							
IŠ VISO <....> GD	Asignavimai						

IŠ VISO pagal daugiametės finansinės programos 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ	(Iš viso įsipareigojimų = Iš viso mokėjimų)						

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

		2026 metai	2027 metai	Po 2027 m. Atsižvelgiant į poveikio trukmę įterpti reikiamą metų skaičių (žr. 1.6 punktą)			IŠ VISO
IŠ VISO asignavimų pagal daugiametės finansinės programos 1–7 IŠLAIDŲ KATEGORIJAS	Įsipareigojimai						
	Mokėjimai						

3.2.2. Numatomas veiklos asignavimais finansuojamas atliktas darbas

Įsipareigojimų asignavimai mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

Nurodyti tikslus ir atliktus darbus ↓			N metai		N+1 metai		N+2 metai		N+3 metai		Atsižvelgiant į poveikio trukmę įterpti reikiamą metų skaičių (žr. 1.6 punktą)						IŠ VISO	
	ATLIKTI DARBAI																	
	Rūšis 60	Viduti nės sąnaud dos	Skaičius	Sąnaud dos	Skaičius	Sąnaud dos	Skaičius	Sąnaud dos	Skaičius	Sąnaud dos	Skaičius	Sąna udos	Skaičius	Sąnaud dos	Skaičius	Sąnaud dos	Bendr as skaiči us	Iš viso sąnaudų
1 KONKRETUS TIKSLAS ⁶¹ ...																		
– Atliktas darbas																		
– Atliktas darbas																		
– Atliktas darbas																		
1 konkretaus tikslo tarpinė suma																		
2 KONKRETUS TIKSLAS ...																		
– Atliktas darbas																		
2 konkretaus tikslo tarpinė suma																		
IŠ VISO																		

⁶⁰ Atlikti darbai – tai būsimi produktai ir paslaugos (pvz., finansuota studentų mainų, nutiesta kelių kilometrų ir kt.).

⁶¹ Kaip apibūdinta 1.4.2 skirsnyje „Konkretus (-ūs) tikslas (-ai)...“.

3.2.3. Numatomo poveikio administraciniam asignavimams santrauka

- ☐ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti administracinio pobūdžio asignavimų nenaudojama
- ☒ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti administracinio pobūdžio asignavimai naudojami taip:

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

	2026 metai	2027 metai	IŠ VISO
Daugiametės finansinės programos 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJA			
Žmogiškieji ištekliai			
Kitos administracinės išlaidos			
Daugiametės finansinės programos 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJOS tarpinė suma			

Neįtraukta į daugiametės finansinės programos 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ	2026 metai	2027 metai	IŠ VISO
Žmogiškieji ištekliai	75,303	76,616	151,918
Kitos administracinio pobūdžio išlaidos	36,972	37,415	74,387
Tarpinė suma, neįtraukta į daugiametės finansinės programos 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ	112,275	114,031	226,305

IŠ VISO	112,275	114,031	226,305

Žmogiškųjų išteklių ir kitų administracinio pobūdžio išlaidų asignavimų poreikiai bus tenkinami iš GD asignavimų, jau paskirtų veiksmui valdyti ir (arba) perskirstytų generaliniame direktorate, ir prireikus finansuojami iš papildomų lėšų, kurios atsakingam GD gali būti skiriamos pagal metinę lėšų skyrimo procedūrą ir atsižvelgiant į biudžeto apribojimus.

3.2.3.1. Numatomi žmogiškųjų išteklių poreikiai

- ☐ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti žmogiškųjų išteklių nenaudojama.
- ☒ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti žmogiškieji ištekliai naudojami taip:

Sąmatą surašyti etatų vienetais

	2026 metai	2027 metai
• Etatų plano pareigybės (pareigūnai ir laikinieji darbuotojai)		
20 01 02 01 (Komisijos būstinė ir atstovybės)		
20 01 02 03 (Delegacijos)		
01 01 02 01 (Netiesioginiai moksliniai tyrimai)	47	47
01 01 02 11 (Tiesioginiai moksliniai tyrimai)	396	390
Kitos biudžeto eilutės (nurodyti)		
• Išorės darbuotojai (etatų vienetais)⁶²		
20 02 01 (AC, END, INT finansuojami iš bendrojo biudžeto)	0	0
20 02 03 (AC, AL, END, INT ir JPD delegacijose)	0	0
XX 01 xx yy zz ⁶³	- būstinėje	
	- delegacijose	
01 01 02 02 (AC, END, INT – netiesioginiai moksliniai tyrimai)	4	4
01 01 02 12 (AC, END, INT – tiesioginiai moksliniai tyrimai)	153	138
Kitos biudžeto eilutės (nurodyti)		
IŠ VISO	600	579

XX yra atitinkama politikos sritis arba biudžeto antraštinė dalis.

Žmogiškųjų išteklių poreikiai bus tenkinami panaudojant GD darbuotojus, jau paskirtus priemonei valdyti ir (arba) perskirstytus generaliniame direktorate, ir prireikus finansuojami iš papildomų lėšų, kurios atsakingam GD gali būti skiriamos pagal metinę lėšų skyrimo procedūrą ir atsižvelgiant į biudžeto apribojimus.

Vykdytinų užduočių aprašymas:

Pareigūnai ir laikinieji darbuotojai	Darbuotojų, einančių pareigas pagal patvirtintus etatų planus ir dalyvaujančių netiesioginiuose ir tiesioginiuose mokslinių tyrimų veiksmuose, vykdomos užduotys, susijusios su konkrečios Euratomo mokslinių tyrimų ir mokymo programos valdymu ir įgyvendinimu.
Išorės darbuotojai	Konkrečių Euratomo mokslinių tyrimų ir mokymo programą įgyvendinančio išorės personalo užduotys vykdančias tiesioginius ir netiesioginius mokslinių tyrimų veiksmus.

⁶² AC – sutartininkas, AL – vietinis darbuotojas, END – deleguotasis nacionalinis ekspertas, INT – per agentūrą įdarbintas darbuotojas, JPD – jaunesnysis delegacijos specialistas.

⁶³ Neviršijant viršutinės ribos, nustatytos išorės darbuotojams, finansuojamiems iš veiklos asignavimų (buvusių BA eilučių).

3.2.4. Suderinamumas su dabartine daugiamete finansine programa

Pasiūlyme (iniciatyvoje):

- ☐ Jį galima visiškai finansuoti perskirstant asignavimą atitinkamoje daugiametės finansinės programos (DFP) išlaidų kategorijoje.

- ☐ Reikia panaudoti nepaskirstytą maržą pagal atitinkamą DFP išlaidų kategoriją ir (arba) specialias priemones, kaip apibrėžta DFP reglamente.

- ☐ Reikia patikslinti DFP.

3.2.5. Trečiųjų šalių įnašai

Pasiūlyme (iniciatyvoje):

- ☐ nenumatyta bendro su trečiosiomis šalimis finansavimo
- ☒ numatytas trečiųjų šalių bendras finansavimas apskaičiuojamas taip:

Asignavimai mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

	2026	2027	Iš viso
Nurodyti bendrą finansavimą teikiančią įstaigą			
IŠ VISO bendrai finansuojamų asignavimų	p.m.	p.m.	p.m.

3.3. Numatomas poveikis pajamoms

- ☐ Pasiūlymas (iniciatyva) neturi finansinio poveikio pajamoms.
- ☒ Pasiūlymas (iniciatyva) turi finansinį poveikį:
  - ☐ nuosaviems ištekliams
  - ☒ kitoms pajamoms

nurodyti, jei pajamos priskirtos išlaidų eilutėms ☐

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

Biudžeto pajamų eilutė:	Einamųjų finansinių metų asignavimai	Pasiūlymo (iniciatyvos) poveikis ¹	
		2026	2027
6011 punktas	p.m.	p.m.	p.m.
6012 punktas			
6013 punktas			
6031 punktas			

Asignuotųjų pajamų atveju nurodyti biudžeto išlaidų eilutę (-es), kuriai (-oms) daromas poveikis.

01 03XX Asignavimai iš trečiųjų šalių įnašų

Kitos pastabos (pvz., poveikio pajamoms apskaičiavimo metodas (formulė) arba kita informacija).

Trečiosios valstybės gali prisidėti prie programos pasirašydamos asociacijos susitarimus. Asociacijos susitarimuose su kiekviena šalimi bus nustatytos finansinio įnašo dydžio nustatymo sąlygos, kuriomis užtikrinama, kad būtų automatiškai ištaisomas reikšmingas disbalansas, palyginti su suma, kurią dalyvaudami Programoje gauna asocijuotojoje šalyje įsisteigę subjektai, atsižvelgiant į Programos valdymo išlaidas.

4. SKAITMENINIAI ASPEKTAI

4.1. Skaitmeninės svarbos reikalavimai

Šiame reglamente nenumatyti papildomi skaitmeninės svarbos reikalavimai. Taikomos skaitmeninės svarbos reikalavimus apimančios Reglamento (ES) 2021/695 nuostatos, susijusios su duomenų rinkimu, perdavimu ir saugojimu bei keitimusi informacija.

4.2. Duomenys

Šiame reglamente nenumatyti papildomi skaitmeninės svarbos reikalavimai, susiję su duomenų rinkimu, tvarkymu, generavimu, keitimusi ar dalijimusi jais. Taikomos Reglamento (ES) 2021/695 nuostatos.

4.3. Skaitmeniniai sprendimai

Šiame reglamente nenumatyti papildomi skaitmeninės svarbos reikalavimai, kuriais remiantis reikėtų taikyti skaitmeninį sprendimą. Taikomos Reglamento (ES) 2021/695

¹ Tradiciniai nuosavi ištekliai (muitai, cukraus mokesčiai) turi būti nurodomi grynosiomis sumomis, t. y. iš bendros sumos atskaičius 20 % surinkimo sąnaudų.

nuostatos.

4.4. Sąveikumo vertinimas

Šiame reglamente nenumatyti papildomi skaitmeninės svarbos reikalavimai, susiję su skaitmeninėmis viešosiomis paslaugomis. Taikomos Reglamento (ES) 2021/695 nuostatos.

4.5. Skaitmeninio įgyvendinimo rėmimo priemonės

Šiame reglamente nenumatyti papildomi skaitmeninės svarbos reikalavimai, kuriems įgyvendinti reikėtų specialių priemonių. Taikomos Reglamento (ES) 2021/695 nuostatos.